PAPER DETAILS

TITLE: Güncel Arkeolojik Veriler ve Degerlendirmelerle Alinda Nekropol Alanlarinda Topografya ve Mezar Tipleri

AUTHORS: Murat ÇEKILMEZ,Emrah ÖZDEMIR,Merve ARINÇ,Gül Tugçe TOPRAK

PAGES: 175-224

ORIGINAL PDF URL: https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2780074

Makale Geliş | Received: 19.11.2022

Makale Kabul | Accepted: 25.12.2022

Lycus Dergisi, Aralık 2022, Sayı 6, 175-224, Araştırma Makalesi

Lycus Journal, December 2022, Issue 6, 175-224, Research Article

DOI: 10.54577/lycus.1206572

Güncel Arkeolojik Veriler ve Değerlendirmelerle Alinda Nekropol Alanlarında Topoğrafya ve Mezar Tipleri

Topography and Grave Types in Necropolises of the Alinda with the Current Archaeological Data and Evaluations

Murat ÇEKİLMEZ* - Emrah ÖZDEMİR - Merve ARINÇ ÖZYILMAZ*** - Gül Tuğçe TOPRAK******

Öz

Antik Dönemde Karia Bölgesi sınırları içerisinde, günümüzde Aydın ilinin Karpuzlu ilçesinde yer alan Alinda antik kentinin nekropol alanlarında 2020 ve 2021 yıllarında arkeolojik yüzey araştırmaları yürütülmüştür. İki yüksek tepe üzerinde kurulan ve iki akropolisi olan kent eğimli bir alanda daha çok güneye bakacak şekilde konumlanmıştır. Bu nedenle yapılar çoğunlukla tor topoğrafyasında ana kayanın teraslandığı geniş alanlara inşa edilmiştir. Kentin nekropolleri ise tor topoğrafyası olarak adlandırılan gnays ana kayanın yoğun olduğu kent suru dışı alanlarda yer almaktadır. Bu çalışmada söz konusu yüzey araştırmalarında nekropol alanlarında elde edilen topografik verilerle birlikte güncel değerlendirmeler ışığında mezar tipleri ele alınmaktadır. Yapılan çalışmalarda yoğunluğu farklı olmak üzere kentin dört farklı yönünde nekropol alanları olduğu saptanmıştır. Kent surlarının dışında saptanan örnekler kentte extramural geleneğin varlığını göstermiştir. Alinda nekropol alanlarında anıt mezar, oda mezar, khamosorion, lahit, ostothek ve sanduka mezar olmak üzere altı farklı mezar tipinin olduğu belirlenmiştir. Yeni arkeolojik verilerle birlikte saptanan mezar tiplerine yeni tarihleme önerileri sunulmuştur. Saptanan mezarlar Klasik Dönem'den başlayarak Roma İmparatorluk Dönemi sonuna kadar Alinda'da yerel kimliği en iyi yansıtan Karia bölgesi örnekleri olarak tanımlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Anadolu, Karia, Arkeoloji, Alinda, Nekropolis.*

Abstract

Archaeological surveys were carried out in 2020 and 2021 in the necropolis areas of the ancient city of Alinda, located in the Karpuzlu district of Aydın province, within the borders of the Caria Region in Antiquity. It has slope settlements established on two high hills and two acropolises, so the domestic structures of the city are generally concentrated on the southern slope. For this reason, the structures were mostly built on large areas where the bedrock was terraced in the topography of the tor. The necropolises of the city, on the other hand, are located outside the city walls, where there is dense gneiss bedrock called the tor topography. In this study, the topographic data obtained from the necropolis areas during the surveys of the ancient city of Alinda, together with the current evaluations and the latest findings, the tomb types in the Alinda necropolis are discussed. In the researches, it was determined that there are necropolis areas in four different directions of the city, with different densities. The examples found outside the city walls proved the existence of an extramural tradition in the city. It has been determined that there are six different types of tombs in the Alinda necropolis areas: monumental tomb, chamber tomb, chamosorion, sarcophagus, ostothek and cist graves. New dating proposals were presented for the tomb types identified with the new archaeological data. The tombs found in Alinda, starting from the Classical Period until the end of the Roman Imperial Period, were defined as the Caria region examples that best reflect the local identity.

Keywords: *Anatolia, Caria, Archaeology, Alinda, Necropolis.*

* Doç. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Aydın. 0000-0002-5922-2973 | mcekilmez@gmail.com

** Arş. Gör., Gaziantep Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Gaziantep. 0000-0002-1083-9665 | eozdemir@gantep.edu.tr

*** Uzman Arkeolog, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Anabilim Dalı, Doktora Programı Öğrencisi, Aydın. 0000-0001-6672-0631 | mervearinc@gmail.com

**** Uzman Arkeolog, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Anabilim Dalı, Doktora Programı Öğrencisi, Aydın. 0000-0002-0831-2493 | tugcetoprak319@gmail.com

Giriş

Bu çalışmada, Alinda antik kenti ve çevresi ile Gerga/Kome Kutsal Alanı arkeolojik yüzey araştırmaları kapsamında 2020 ve 2021 yıllarında Alinda nekropol alanlarında saptanan mezarlar, topoğrafya ve mezar tipleri değerlendirilmektedir. Antik dönemde Karia Bölgesi, günümüzde ise Aydın ilinin Karpuzlu ilçesinde yer alan Alinda antik kenti, bugünkü veriler ışığında mezar tipolojisi ve ölü gömme geleneklerini Klasik Dönem'den başlayarak Roma İmparatorluk Dönemi sonuna kadar en iyi yansıtan Karia bölgesi kentleri arasındadır. Şimdiye kadar yapılan çalışmalarda kentin dört farklı yönünde nekropol alanlarının olduğu saptanmıştır. Mezarlar tor topoğrafyası olarak adlandırılan gnays ana kayanın yoğun olduğu kent suru dışındaki (extramural) alanlarda yer almaktadır. Alinda nekropol alanlarında anıt mezar, oda mezar, khamosorion, lahit, ostothek ve sanduka mezar olmak üzere farklı mezar tiplerinin olduğu belirlenmiştir.

Kentin Siyasi Tarihi

Alinda kenti ve çevresinde son bulgulara göre yerleşim, MÖ 5000/4000 yıllarına kadar uzanmaktadır[1]. MÖ 2. binyılda "*Madduwatta'nın Suçlaması*" ve "*Tawagalawa Mektupları*" gibi MÖ 14. yüzyıla ait önemli Hitit metinlerinde, *Iyalanda/Iyalanti*[2] ismiyle bilinen kentin MÖ 5. yüzyılda Delos Deniz Birliği'ne dâhil olan kentler arasındadır[3] buna karşın kentin Arkaik Dönemi'ne ait detaylı bilgi bulunmamaktadır. MÖ 478/477 yıllarında kurulan birliğe 1000 drahmi[4] gibi yüksek bir vergi ödeyen kentin, Arkaik Dönem içerisinde de zengin bir kent olduğu akla gelmektedir. MÖ 4. yüzyılda özellikle Hekatomnoslar Hanedanlığı yönetiminde iki ayrı Akropolis'e sahip olan kent, güçlü sur sistemiyle çevrilmiştir[5]. Aşağı Akropolis ve yayılım alanı (asty), tiyatro, agora ve tapınak gibi önemli yapıları çevreleyen güçlü bir sur sistemiyle birlikte değerlendirildiğinde yapıların MÖ 4. yüzyıldan başlayarak inşa edildiği ve imar faaliyetlerinin MÖ 2. yüzyılda özellikle Attaloslar Hanedanlığı Dönemi'nde yoğunlaştı görülmektedir[6]. Roma İmparatorluk Dönemi'nde ise Hellenistik Dönem yapılarına eklemeler yapılarak yeni yapılar inşa edildiği anlaşılmıştır. Bir diğer korunaklı sur sistemiyle çevrili olan yukarı akropolde yer alan metal atölyesi, sarnıçlar, kent merkezinde yer

[1] Erdan – Çekilmez 2022, 14-32.
[2] Garstang 1943, 41; Garstang – Gurney 1959, 78; Marchese 1986, 89; Gurney 1992, 219; Hawkins 1998, 29; Bryce 2009, 344; Gür 2020, 33-44.
[3] Konecny – Ruggendorfer 2014, 711.
[4] Konecny – Ruggendorfer 2014, 711.
[5] Karlsson 1994, 141-153; Özkaya – San 1999, 237-254; Ruggendorfer 2008, 37-44; Bockisch vd. 2013, 131.
[6] Bockisch vd. 2013, 156-159; Çekilmez vd. 2020, 100; Kapuci – Doymaz 2020, 156.

alan bazilikal formlu kilise ile diğer yapılar kentte Bizans Dönemi'nde de yerleşimin devam ettiğini göstermesi açısından önemlidir[7].

Literatür Özeti

Kentle ilgili en erken aktarımlar, antik yazar Quintus Curtius Rufus'un anlatımlarını 16. yüzyılda çeviren N. Segvier ile başlamaktadır[8]. 17. yüzyılda N. Perrot[9], ve U. Chevreau[10], 18. yüzyılda L. Moréri[11], A. A. Bruzen La Martiniere[12] ve A. Calmet[13] gibi araştırmacılar genellikle kentin Kraliçe Ada ve III. Aleksandros'la ilgili anlatımlarını aktararak, kentin kısaca konumundan bahsetmiştir. Kent hakkında daha detaylı bilgiler 18. yüzyılın ikinci yarısından itibaren görülmeye başlanır, bu yıllarda R. Pococke[14], J. B. Delisle de Sales[15] ve M. Mentelle[16], Alinda'nın konumu ve yapılarıyla ilgili bilgiler aktarmıştır. 19. yüzyıl itibariyle kentin konum ve yapılarının yanı sıra buluntular hakkında da çalışmalar yapılmıştır. Alinda sikkeleri bu araştırmalarda birincil öncelik taşımaktadır. Söz konusu çalışmalar, P. Chaussard[17], R. Chandler[18], T. M. Dumerson[19], M. Hennin[20], L. Müller[21], T.E. Mionnet[22], L. J. F. Janssen[23], J. G. Droysen[24], V. Parisot[25], C. Fellows[26] ve J.B. de Witte[27] tarafından yayınlanmıştır. 19 yüzyıl içerisinde şimdiye kadar yapılan en kapsamlı anlatım P. Trémaux'un çalışmasıdır[28]. Bu çalışmada kent, coğrafi, yapılar ve nekropol alanları olmak üzere oldukça detaylı bir bölümle tanıtılmaktadır. Alinda kenti hakkında 19. yüzyılda hem buluntuları hem de yapıları hakkında bilimsel çalışmalar A. Boutkowski, L. Augé, M. P. Le Bas, S. Reinach, W.R. Paton, J.L. Myres, R. d'Aiglun, P. J. Baudet, E. Fabricius, G. Deschamps ve G. Cousin tarafından

---

[7] Çekilmez vd. 2020, 105- 106.
[8] Segvier 1598, 26.
[9] Perrot 1664, 332.37.
[10] Chevreau 1686, 5.
[11] Moréri 1718, 71.
[12] Bruzen La Martiniere 1732, 26; Bruzen La Martiniere 1736, 150.
[13] Calmet 1736, 411.
[14] Pococke 1745, 66.
[15] Delisle de Sales 1782, 121.
[16] Mentelle 1787, 108, 411-412.
[17] Chaussard 1802, 315.
[18] Chandler 1817, 233-235.
[19] Dumerson 1829, 90.
[20] Hennin 1830, 210.
[21] Müller 1851, 211.
[22] Mionnet 1833, 443-446; Mionnet 1837, 20, 132.
[23] Janssen 1866, 24.
[24] Droysen 1884, 27.
[25] Parisot 1835, 740.
[26] Fellows 1841, 60-64.
[27] De Witte 1841, 4.
[28] Trémaux 1865-1868, "*Alinda*".

yayınlanmıştır[29]. 20. yüzyılda A. Laumonier[30] ile başlayan araştırmalar, kentin daha iyi anlaşılmasını sağlayan çok yönlü çalışmalarla takip edilmektedir. G. Mendel, B. Houssoulier, G. Glotz, R. Cohen, J. Beaujeu, L. Robert, F. W. Walbank, G. Bean, M. Anabolu, Y. Garlan, S. Doruk, A. McNicoll ve R. Lebrun söz konusu bilimsel çalışmaları yaparak Alinda kentini çeşitli yönleriyle bilim dünyasına tanıtmışlardır[31]. Kente dair yapılan çalışmalar 2000 yılında I. Pimouguet Pédarros tarafından eski çalışmaların derlenmesi ve yapıların o dönemdeki durumlarını aktaran yayınıyla devam eder. Günümüze kadar yapılan çalışmalar ise M.C. Hellman, C. Berns, F. Callatay, L. Capdetrey, J. Nelis Clement, A. Giovannini, F. Lefevre, L. Bricault ve R. Ashton, A. Baran, L. Cavalier, O. Henry, L. Karlsson, J. Bild, C. Nissen, A. N. Konecny, G. Bockisch, L. Zabrana ve W. Blumel tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmalar kentteki yapılar, çevre merkezlerle bağlantılı yollar, buluntular ve nekropol alanları hakkında yayınlanan çalışmalardır[32]. V. Özkaya, P. Ruggendorfer ve M. Çekilmez ise son yirmi yılda kentte yüzey araştırmaları yaparak kent hakkında yeni bilimsel bulguları literatüre kazandırmıştır[33].

Nekropol Alanları ve Topoğrafya

Çalışmada ele alınan mezarlar, kentin en iyi korunmuş kalıntıları arasında olup kentin dört yönünü çevrelemektedir (Fig. 1). Özellikle Güney Nekropol, grup mezarların yoğunlaştığı alanların başında gelirken doğu ve batı nekropollerde nispeten daha az sayıda mezarın varlığı dikkat çekicidir. Ele alınan alanlarda yapılan tespit ve belgeleme çalışmaları sonucunda hemen hemen tüm mezarların farklı dönemlerde tahrip edildiği görülmektedir. Bu doğrultuda mezarların herhangi bir kontekst buluntu içermemesi kesin bir kronolojik tespit yapılmasını zorlaştırmaktadır. Diğer taraftan mezarların tamamı gnays ana kayanın elverişli olduğu alanlara işlenmiştir. Bu nedenle mezarlarda herhangi bir yön birliği bulunmamaktadır.

---

[29] Boutkowski 1877, 868; Augé 1878, 45; Le Bas 1844, 532-533; Reinach 1888, 1089; Paton – Myres 1896, 238; D'Aiglun 1881, 59-60; Baudet 1879, 225; Fabricius 1889, 188-189; Deschamps – Cousin 1894, 38.

[30] Laumonier 1934, 291; Laumonier 1936, 299; Laumonier 1958, 431.

[31] Mendel 1914, 248; Houssoulier 1902, 227; Glotz – Cohen 1939, 29,65; Beaujeu 1955, 240; Robert 1953, 413; Robert 1983, 431; Walbank 1942, 8-13; Bean 1971, 190; Anabolu 1967, 87; Garlan 1974, 336; Doruk 1987, 1117-1137; McNicoll 1997, 26; Lebrun 1995, 145-146.

[32] Pimouguet Pédarros 2000, 253; Hellman 2002, 314; Berns 2003, 174; Callatay 2006, 127; Capdetrey vd. 2006, 114; Giovannini 2007, 135; Lefevre 2007, 421,431; Bricault – Ashton 2008, 128; Baran 2010, 123; Cavalier 2012, 242; Henry 2012, 250; Henry vd. 2012, 227 - 260; Nissen 2013, 85, 96; Konecny – Ruggendorfer 2014, 709-746; Bockisch vd. 2013, 129-162; Blumel 2018, 211.

[33] Özkaya vd. 1999, 299-309; Özkaya – San 2003, 103-125, 235-242; Ruggendorfer 2009, 37-42; Ruggendorfer 2013, 227-230; Öhlinger – Ruggendorfer 2010, 181-206; Çekilmez – Kapuci 2020, 1 vd.

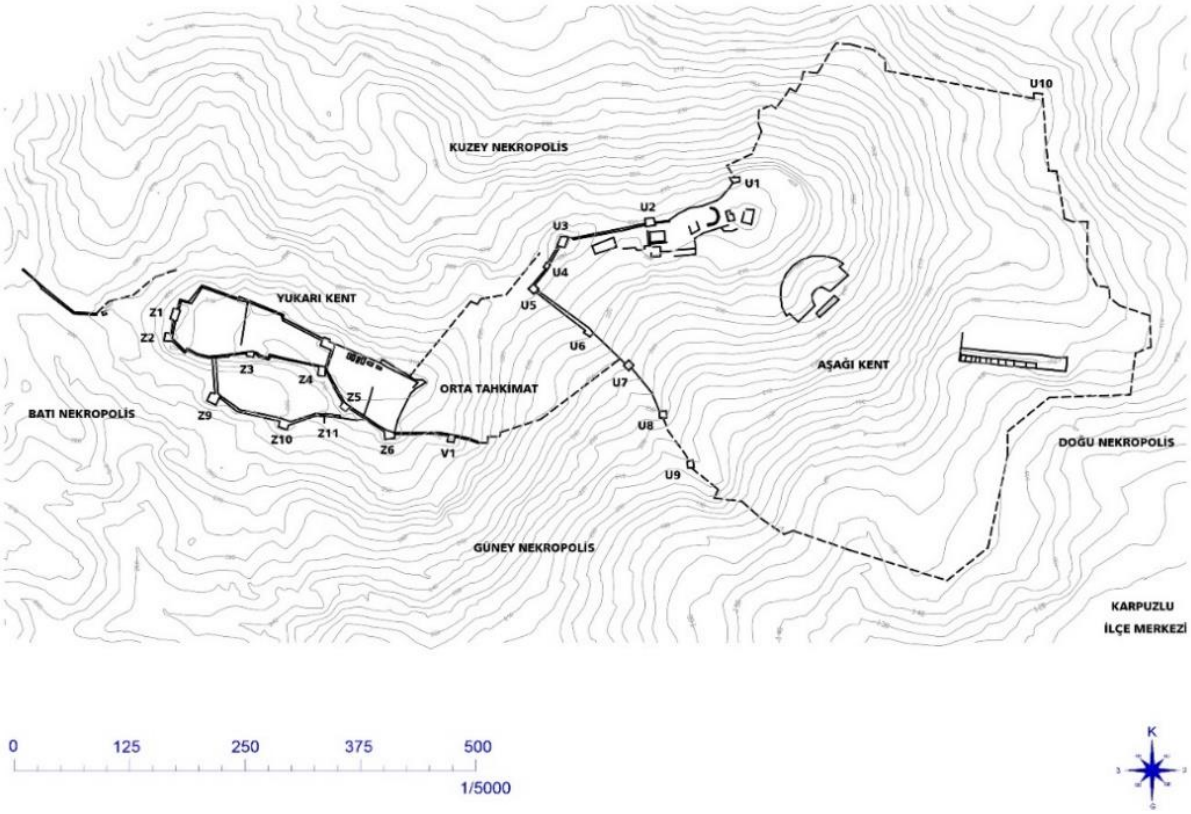

Fig.1. Topoğrafik Alinda Kenti Planı (*A. Örgen*)

Prehistorik Dönem'den Roma İmparatorluk Dönemi'ne kadar Alabanda[34], Aphrodisias[35], Bargylia[36], Börükçü[37], Datça/Burgaz[38], Euromos[39], Halikarnassos[40], Hydai[41], Iasos[42], Idyma[43], Kaunos[44], Knidos[45], Labraunda[46], Lagina[47], Latmos Herakleia'sı[48], Mylasa[49], Myndos[50], Nysa[51], Pedasa[52] ve

[34] Bayburtoğlu 1982, 124; Bean 1987, 226; Küçükeren 2005, 126-128; Henry 2005, 48; Özdemir 2014, 52-71; Gür 2014, 30-56; Aydoğmuş 2018, 114.
[35] Bean 1987, 275; Atıcı 1994, 102-104; Smith – Ratté 1995, 33-58; Koch 2001, 235, 250; Erim 2002, 68; Texier 2002, 277.
[36] Bean 1987, 98; Rocca 1992, 62; Waywell 1996, 75-83; Kızıl 1999, 98-99; Berns 2003, 185.
[37] Sağır vd. 2003, 28-29; Güleç vd. 2004, 168-169; Tırpan – Söğüt 2004, 377-379; Tırpan – Söğüt 2005, 258-259; Tırpan – Söğüt 2006, 598-603; Tırpan – Söğüt 2009, 401; Büyüközer 2014, 111-128.
[38] Sevim 1995, 2; Güleç 1996, 3; Sevim 1996, 4; Şahinoğlu 1998, 84; Oskay 2021, 59-60.
[39] Mellink 1972, 165-188; Bayburtoğlu 1982, 134; Kızıl 1999, 97; Kızıl – Doğan 2018, 137-155.
[40] Stevenson 1909, 5-35; Jeppesen – Zahle 1970, 67-79; Pedersen 1994, 215-235; Waywell 2000, 98-120; Carstens 2004, 49-67; Isager 2016, 120-133.
[41] Diler 2001, 226-229; Polat 2009, 133-150; Özer 2019, 147.
[42] Berti vd. 1993, 120-123; Texier 2002, 241; Baldoni vd. 2004, 72, 125, 130; Henry 2005, 172; Kaya vd 2012, 1-13; Gerber 2014, 105-124.
[43] Baldoni vd. 2004, 72 - 74; Gürbüzer 2006, 32 vd.; Ünver – Yaman 2013, 138-145; Gürbüzer 2016, 105-125; Çörtük 2020, 351-381.
[44] Öğün 1983, 240; Işık 1998, 201; Öğün vd. 2001, 163-175; Özen 2001, 8; Lenger 2013, 61-69.
[45] Love 1970, 153; Dinsmoor 1989, 257; Özgan 1996, 277; Özgan vd. 2000, 100-107; Özgan 2002, 104; Sönmez 2007, 159-160.
[46] Westholm 1963, 101-105; Bean 1987, 70-72; Küçükeren 2005, 160; Henry 2005, 224-233; Henry 2010, 71-128.
[47] Boysal 1979, 389-390; Tırpan 1996, 309-320; Tırpan 1997, 79-80, 92; Tırpan – Söğüt 2003, 92-94; Tırpan – Söğüt 2005, 17; Tırpan 2015, 433-434.
[48] Peschlow 1990, 157; Peschlow 1991, 384; Bindokat 2005, 34, 123-126; Küçükeren 2005, 180; Deniz vd. 2011, 250-257.

Stratonikeia[53] gibi Karia kentlerinde benzer tipte mezarlar görülmektedir. Söz konusu kentlerdeki nekropollerin genel özelliklerine bakıldığında anıt mezarlar, oda mezarlar, khamosorionlar, lahit mezar ve osthotekler en yoğun mezar tiplerini oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında nekropollerin genel özellikleri, mezar tiplerinin topoğrafik dağılımı, yerel özellikleri ve kentle olan ilişkisi tartışılacaktır.

Mezar Tipleri

Mezar tipolojisi şimdiye kadar yapılan çalışmalara göre altı ana başlık altında toplanmıştır (Fig. 2).

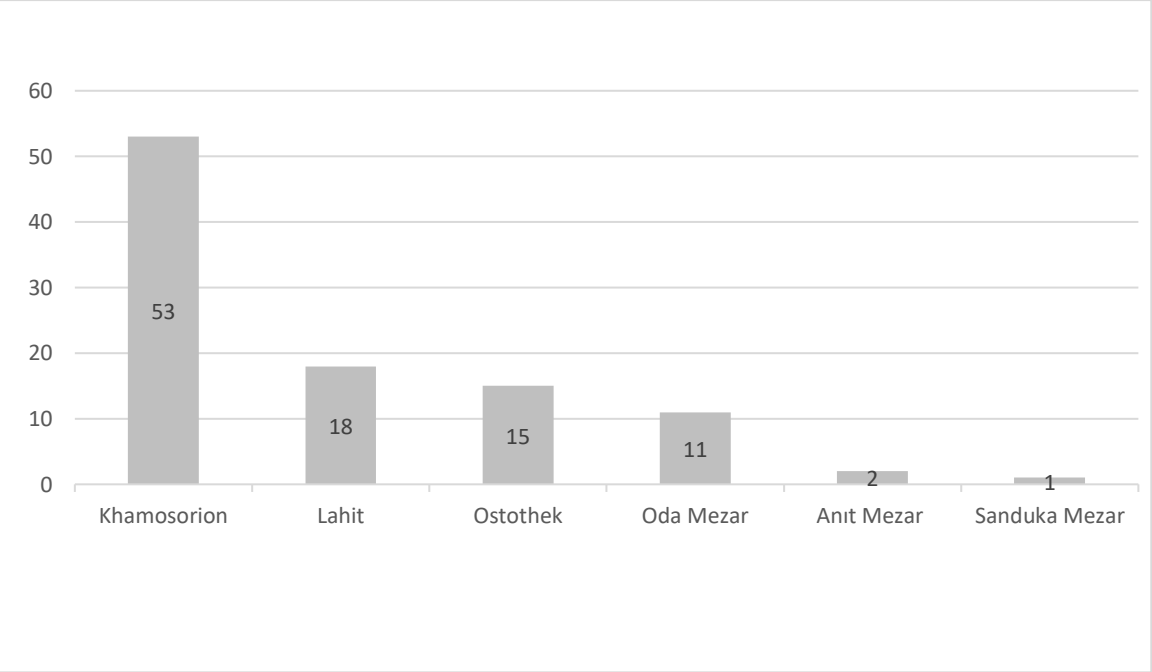

Fig. 2. Alinda Nekropolü Mezar Tipleri.

1. Anıt Mezarlar

Çalışmanın bu bölümünde kentte yapılan araştırmalarda iyi korunan iki adet anıt mezar değerlendirilmiştir. Anıt mezarların genel olarak kuzey ve doğu[54] nekropol alanlarında yoğunlaştığı görülmektedir. Kuzey Nekropol alanında yer alan anıt mezarlar daha iyi korunmuşken; Doğu Nekropol alanında yer alanlar ise Karpuzlu ilçe merkezi sınırlarında kaldığından

[49] Akarca 1952, 367-375; Bayburtoğlu 1982, 131; Bean 1987, 40; Rumsheid 1995, 88-90; Kızıl 1999, 22; Kızıl 2018, 183-197.
[50] Şahin 2005, 176; Ashton 2006, 8-9; Aytek vd. 2021, 54-65.
[51] Bayburtoğlu 1982, 115; İdil 1993, 119; İdil 1999, 75.
[52] Diler 2002, 15; Diler 2004, 139; Diler 2005, 138; Diler 2006, 112-113; Diler 2006, 109-131; Diler vd. 2008, 125; Carstens 2008, 86; Özer vd. 2008, 275-278; Gümüş 2013, 33-44.
[53] Boysal 1985, 522; Boysal 1987, 51-69; Boysal 1998, 155; Boysal – Kadıoğlu 1998, 216-222; Küçükçoban 2001, 251-256; Civelek 2006, 47-64.
[54] Paton – Myres 1896, 259-260, Fig. 39; Berns 2003, 172-174, Abb. 20; Henry 2005, 38-40, Lebas 1888, T01, pl. 31-34; Henry 2009, 190-191, Fig. 61-62; Ruggendorfer 2013, 228-229.

yıkılmış ya da üzerlerine inşa edilen modern evlerin bir parçası olarak kullanılmıştır[55].

Kuzey Nekropol'de yer alan basamaklı podyum ve piramidal çatıya[56] sahip ALN.20.KN.M1 numaralı anıt mezar diğerlerine göre daha iyi korunmuştur[57] (Fig. 3). Mezar kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu eğimli bir araziye konumlandırılmıştır. Üç tarafı görülebilen podyumun güney tarafında eğim yüksek olduğu için ana kayaya yaslandırılmıştır. Podyumun kuzeyi üç sıra blok ile yükseltildikten sonra üç sıra basamaktan oluşmaktadır. Mezar odası bir iç duvar ile ikiye bölünmüştür. İçerisinde 4 adet sanduka bulunmaktadır. Sandukaların üçü doğu/batı, diğeri ise kuzey-güney doğrultulu konumlandırılmıştır. Doğu-batı doğrultulu orta sanduka iç duvarın altında kalmıştır. Geniş kapama blokları ile kapatılan mezar odasının üst kısmında yer alan basamak kalıntılarından çatının piramidal bir forma sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Podyumlu ve piramidal çatılı mezar anlayışı Anadolu'daki Pers Dönemi mezar mimarisinden etkilendiğini göstermektedir. Anadolu'da podyumlu mezar geleneğinin en erken örneği MÖ 6. yüzyıla tarihlenen ve Abradatas'a[58] ait olduğu düşünülen Sardeis piramidal mezarıdır[59]. Diğer benzer örnekler; Foça Taş Kule Anıt Mezarı[60], Knidos Aslanlı Mezar[61], Bargylia Skylla Anıtı[62], Uzunyuva Mezar Anıtı[63], Halikarnassos Mausoleumu[64], Belevi Mezar Anıtı[65] ve Gümüşkesen Mezar Anıtı'dır[66]. Anadolu dışındaki örnek ise MÖ 529'a tarihlenen Pasargade'deki Kyros'un mezarıdır[67]. Mezar odasına girişin bulunmaması ve orta sandukanın mezar odası ortasındaki duvarın altında kalması anıt mezarın tek kullanımlık olduğunu göstermektedir. Girişe sahip olmayan mezar odası uygulamaları akla ahşap Frig tümülüslerini[68]

---

55 Ruggendorfer 2013, 228-229, Res. 6-7; Ruggendorfer 2020, 476-477, Fig. 17-18.
56 Özkaya – San 2003, 114-115, fig. 9–10; Henry 2009, 121–123, Fig. 40.
57 Ölçüleri; doğu - batı 8.16 metre, kuzey - güney 6.50 metre, görülebilen yüksekliği ise 2.57 metredir. Podyum üzerine inşa edilen mezar odası ölçüleri; kuzey - güney 4.95 x doğu - batı 5.07 metre, korunan yüksekliği 2.58 metredir. Mezarın toplam yüksekliği ise 5.15 metredir. Ayrıca bkz. Özkaya vd. 1999, 305–306, Resim 13; Özkaya – San 2000, 266–267, Resim 1–4, MM1, Çiz. 1-3; Özkaya – San 2003, MM1, 114, Fig. 9–10; Henry 2005, 29–30, pl. 17–19; Çekilmez vd. 2020, 174-176, Kat. Nr. 1, Fig. 2-15.
58 Xen. Cyropaedia, 7.3.15-17.
59 Butler 1922, 167-170, Ill. 185–188.
60 Perrot – Chipiez 1892, 65–67, Fig. 39–41; Cahill 1988, 481–501; Akurgal 1998, 291–292; Bean 1997, 104–105; Özyiğit 2003, 333–336; Ateşlier 2004, 111–121.
61 Dinsmoor 1989, 257. Dinsmoor, MÖ 4. yüzyılda tipik Ion Tapınağı'nın üzerine Mısır Piramidi eklendiğini ve uygulamanın ilk örneğinin bu örnek olduğunu belirtir. Berns 2003, 229–230, Kat. 22AI, Abb. 36; Henry 2009, 188–199; Henry 2020, 308-309, Fig. 11-12.
62 Waywell 1996, 75–83, Fig. 10–11; Berns 2003, 185, Kat. 8A, Abb. 26.
63 Kızıl 2020, 147-152, Fig.15-21; Henry 2020, 304.
64 Strab. XIV, II, 16; Stevenson 1909, 5–35; Jeppesen – Zahle 1970, 67–79; Fig. 1–5; Waywell 2000, 98–120.
65 Lehmann 1957, 123–127, Pl. 37–38; Buluç 1970, 137–144, Res. 1–4; Bean 1997, 162–163; Henry 2009, 150–151; Ruggendorfer 2016, 5–7; Bora 2019, 19–35; Henry 2020, 305-308, Fig. 7-10.
66 Rumscheid 1996, 88, Abb. 10; Akurgal 1998, 405; Anabolu 2001, 39; Henry 2020, 312-317, Fig. 17-20.
67 Stronach 1978, 24–43, Fig. 9–21.
68 Erdoğan 2007, 46.

getirmektedir. Anıt mezar mimari tarzıyla Alinda ölü gömme geleneklerinin erken Anadolu ölü gömme geleneklerinden etkilendiğini göstermesi açısından önemlidir. Anıt mezarın mimari işçiliği, Hierapolis örneklerini hatırlattığı için O. Henry tarafından MÖ 3. yüzyıl ve 2. yüzyıl aralığına tarihlenmiştir[69]. Genel tipolojik özellikleri mezarın Hellenistik Dönem'e ait olduğunu göstermektedir.

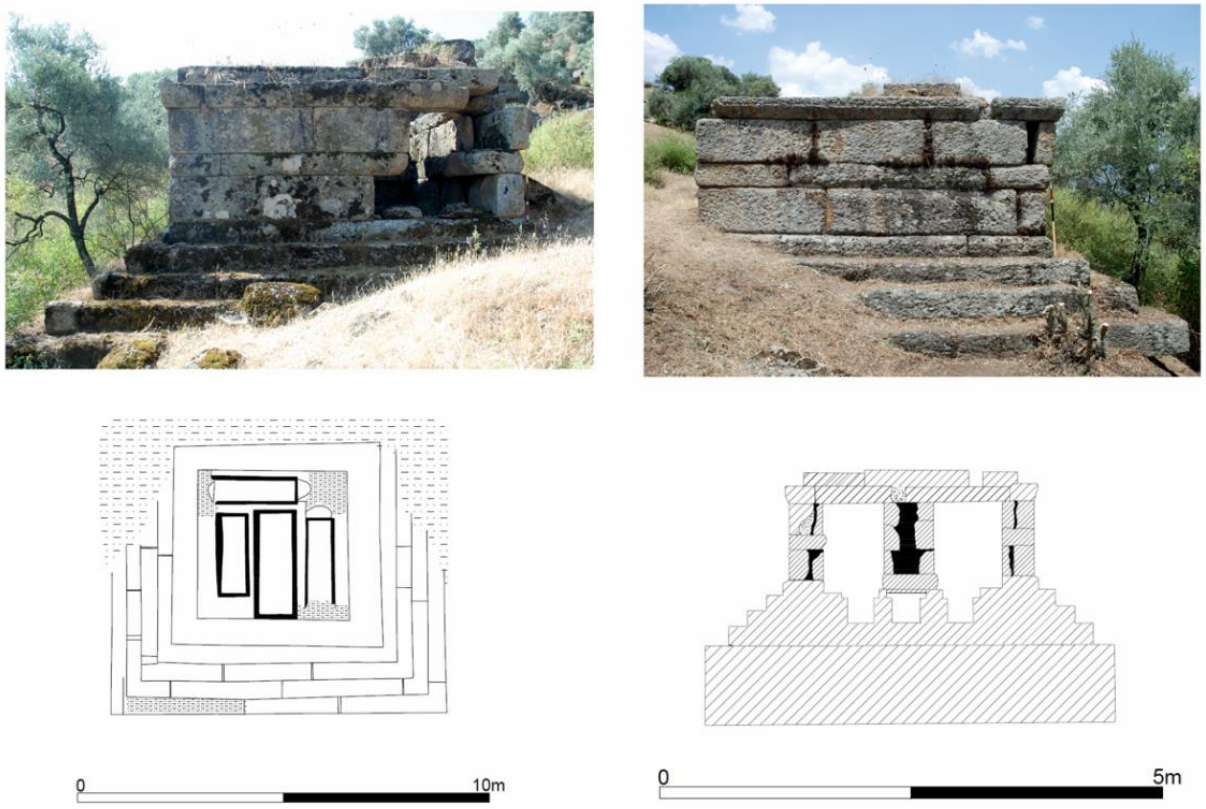

Fig. 3. ALN.20.KN.M1 Numaralı Anıt Mezar, Fotoğraf ve Çizimi

Çalışmada ele alınan diğer örnek büyük bir ana kaya kütlesinin kuzey yamacına yaslandırılmış ALN.20.KN.M49 numaralı anıt mezardır[70]. Mezarın duvarları pseudo isodomik örgü tekniği ile inşa edilmiştir. Alt katta mezar içerisinde ana yaka zemine doğu/batı doğrultulu açılmış iki adet sanduka, üst katta kesme taş plakalarla yapılmış kuzey-güney doğrultulu iki adet sanduka vardır (Fig. 4). Olasılıkla yapımı iki evreli olmalıdır. Alt katta kayanın yetmediği alanlarda mimari bloklar kullanılmış ve üzeri büyük boyutlu bloklar ile kapatılmıştır.

[69] Henry 2005, 29–30, pl. 17–19; Henry 2009, 121-127, Fig. 140-142.
[70] Alt kat mezar odası kuzey - güney 2.10 metre, doğu batı 1.63 metre ve yükseklik 1.70 metredir. Üst kat mezar odası kuzey - güney 2.50 metre, doğu batı 2.10 metre ve yükseklik 1.40 metredir. Özkaya vd. 1999, 306, Resim, 14; Özkaya – San 2000, 267–269, Resim 5, MM2, Çiz. 5–6; Özkaya – San 2003, MM2, 114-117, Fig. 11–12; Henry 2005, 30–31, Pl.20–21; Henry 2009, 111-118, Fig. 36-37; Çekilmez vd. 2020, 176 - 178, 16 - 26.

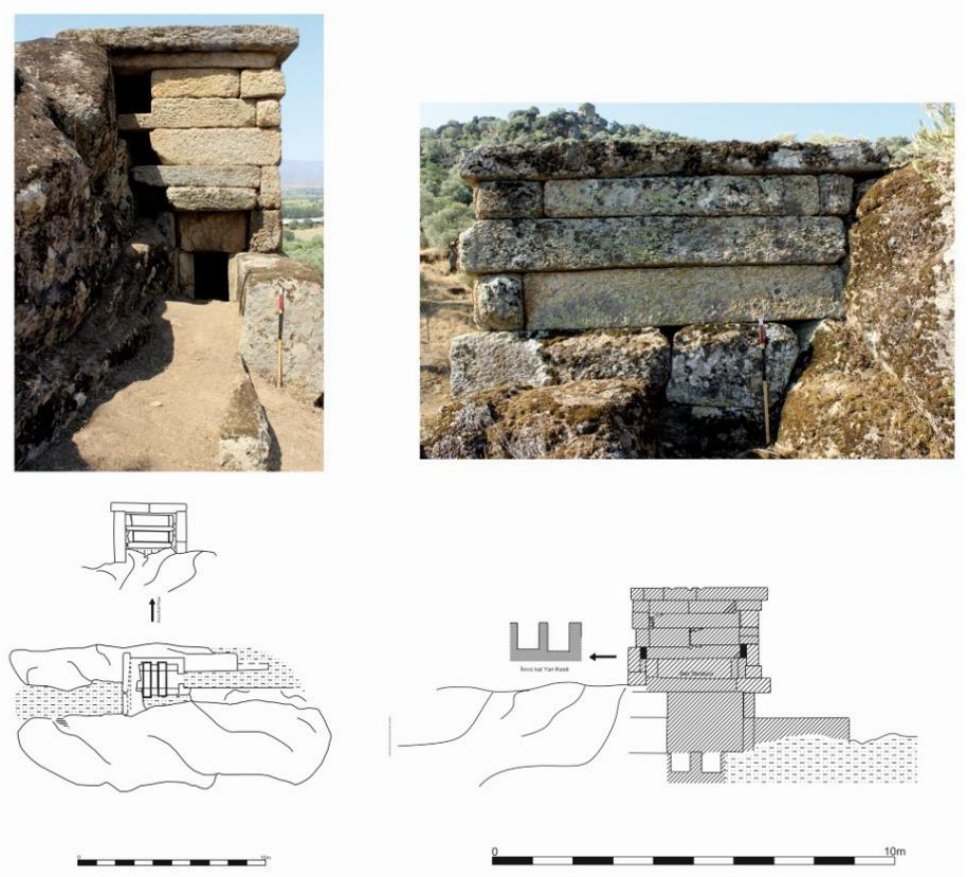

Fig. 4. ALN.20.KN.M49 Numaralı Anıt Mezar, Fotoğraf ve Çizimi

Üst kat daha sonradan eklenmiş olmalıdır. Bu olasılığı destekleyecek veriler ise alt katın tüm anakaya duvarlarının işlenerek düzlenmesi ve tavanda yer alan blokların taş kiriş uygulamasını andırması ayrıca üst katta batı duvarı olan ana kayanın tıraşlanmayıp doğal halde bırakılmasıdır. Bunun dışında alt kat gömü alanları doğu/batı doğrultuluyken üst kat gömü alanları kuzey-güney doğrultulu uzanması, ikinci kat batı duvarını oluşturan ana kayanın işlenmemiş olması ve ikinci kat duvarlarında yer alan boşlukların moloz taş ve kireç harcı ile kapatılması mezarın iki evrede yapıldığını desteklemektedir. Bu verilerden dolayı erken dönemde oluşturulan alt kat, ata mezarı olmalıdır. Sonradan mezar sahibinin çocukları veya akrabaları aynı mezara gömülmek için ikinci katı yaptırmış olmalıdır. Anıtı tarihleyecek kesin bir buluntu olmaması tarihlemeyi de güçleştirmektedir. O. Henry, mezarı MÖ 1. yüzyıla tarihlemektedir[71]. Fakat yukarıda da bahsedildiği gibi alt ve üst kat arasındaki farklılıklar ve mimari detayları nedeniyle anıt mezarın alt katını Klasik Dönem sonlarına, üst katını ise Hellenistik Dönem'e tarihlemek mümkündür.

[71] Henry 2009, 117.

2. Oda Mezarlar

Çalışmada ele alınan oda mezarlar, Kuzey ve Batı Nekropol alanında tespit edilmiştir. 2020 yılı yüzey araştırmalarında tespit edilen on üç oda mezar işçilik açısından üç farklı gruba ayrılmaktadır. Birinci grubun ilk örneğini ALN.20.KN.M24[72] numaralı oda mezar oluşturur[73] (Fig. 5).

Fig. 5. ALN.20.KN.M24 Numaralı Oda Mezar, Fotoğraf ve Detayı

Mezar, yüksek bir kaya kütlesinin içerisine oyulmuştur. Ana kayanın yetmediği yerlerde kesme taş bloklarla duvarlar inşa edilmiştir. Oda mezar kısa bir *dromos* ve mezar odası olarak iki bölümden oluşmaktadır (Fig. 6). Mezarın sandukaları ve zemini tahrip edilmiş ve içerisinde bir miktar toprak dolgu bulunmaktadır. Mezar odası duvarlarındaki ana kaya ve kesme taş bloklar oldukça özenli işçilik gösterirken planda tam olarak bir dörtgenlik görülmez. Kuzey ve batı duvarlarda iki katlı toplam dört adet sanduka izleri vardır. Üst örtü özenle işlenmiş geniş ve uzun monolit üç adet kapama bloğuyla örtülüdür. Mezarın üzerinde inşa faaliyeti veya toprak dolgusu yoktur. Bölge içerisinde en yakın örnekler Alabanda[74] ve Iasos[75] buluntusu oda mezarlardır.

[72] Mezar odası 3.52 metre uzunluğa, 2.46 metre genişliğe ve 2.14 metre yüksekliğe sahiptir. Bkz. Çekilmez vd. 2020, 178-179, Kat. Nr. 3, Fig. 27-34.
[73] Özkaya – San 2000, 268-269, Çiz. 7, Res. 6; Özkaya – San 2003, MM3, 117, fig. 13-14; Ruggendorfer 2012, 73, Abb. 9; Ruggendorfer 2020, 478, Fig. 19.
[74] Özdemir 2019, 245-260; Ayrıca Hasanlar köyü *nekropol*ünde yer alan kaya içerisine oyulmuş, üzeri düzgün kesilmiş büyük ve geniş monolit bloklarla kapatılmış oda mezar.
[75] Henry 2005, 171-172, pl. 177-178.

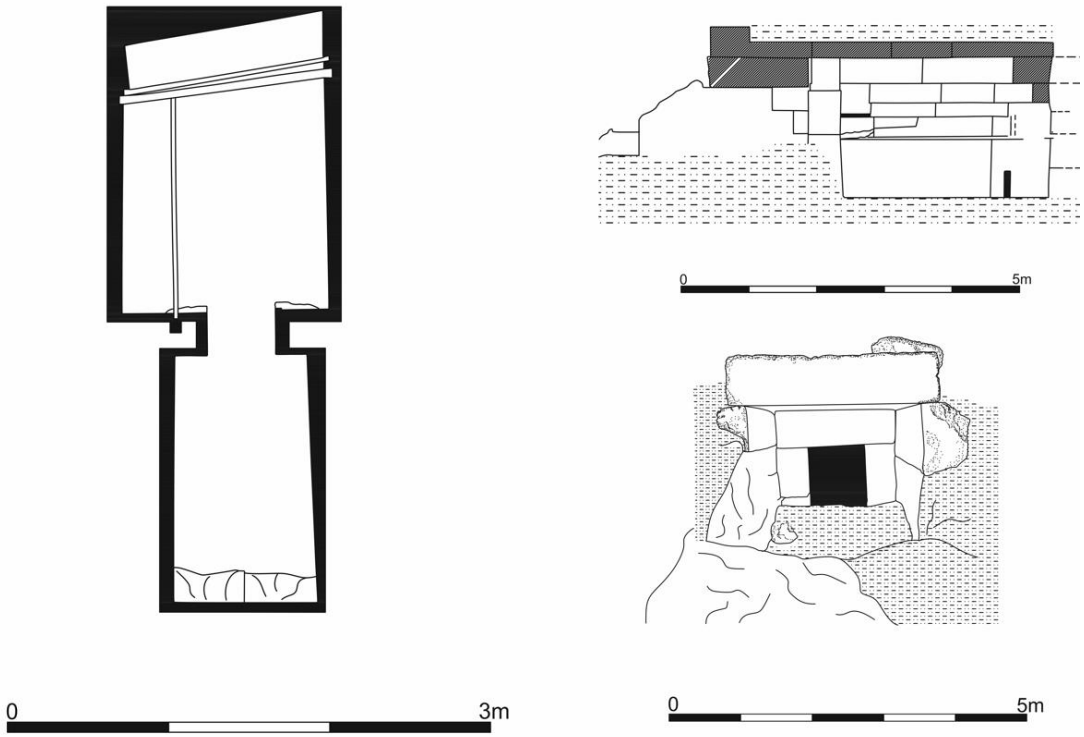

Fig. 6. ALN.20.KN.M24 Numaralı Oda Mezar Çizimi

İkinci gruptaki örnekler ALN.20.KN.M25–M35 numaralı on bir adet oda mezardır. İkinci grubu oluşturan oda mezarların tümü Kuzey Nekropol'de yer almaktadır. M26–M31 arası numaraya sahip altı örnek küçük bir alanda bir arada yer alması nedeniyle aile mezarlığı olmalıdır.

Söz konusu oda mezarlar genel olarak üzerinde bulunduğu kayanın bir kenarına oyulmuş, kayanın yetmediği alanlara dörtgen düzensiz taşlarla mezar tamamlanmıştır. Dörtgen düzensiz taş sıralarının aralarına moloz taşlar sıkıştırılmıştır. Genel olarak hepsinin içerisinde toprak dolgu mevcuttur. En küçüğü bir sandukayı andırırken en büyüğü ortalama 4x2 metre ölçülere sahiptir. Küçük boyutlu örneklerde gömü yerlerine ait izler görülmemektedir. Bu nedenle ölülerin zemin üzerine yatırıldıkları düşünülmektedir. M24, M31 (Fig. 7) ve M32 örneklerinde ana kaya duvar üzerinde gömü yerlerine ait izler görülebilmektedir. M32 numaralı oda mezarda *kline*ye ait kalıntıda ölünün başının koyulduğu yastık olarak kullanılmış plaka korunmuştur (Fig. 9). Bu tipteki kline örnekleri, MÖ 5. yüzyıl civarında, Lydia Bölgesi'ndeki Lale Tepe[76], Mitralyöztepe[77] ve Mangaltepe Tümülüsleri'nde[78], Pisidia Bölgesi'nde Karamanlı Üç Tümülüsler'deki ortada yer alan Tümülüs'te[79] görülmektedir.

[76] Baughan 2008, 49-78, Fig. 1-9.
[77] McLauchlin 1985, 264-265; Dinç 1993, 203, fig. 222.
[78] McLauchlin 1985, 261-262; Dinç 1993, 198-199, fig. 204-206, 212.
[79] Ekinci 2006, 144-145, fig. 5; Çankaya 2013, 248, Resim 8.

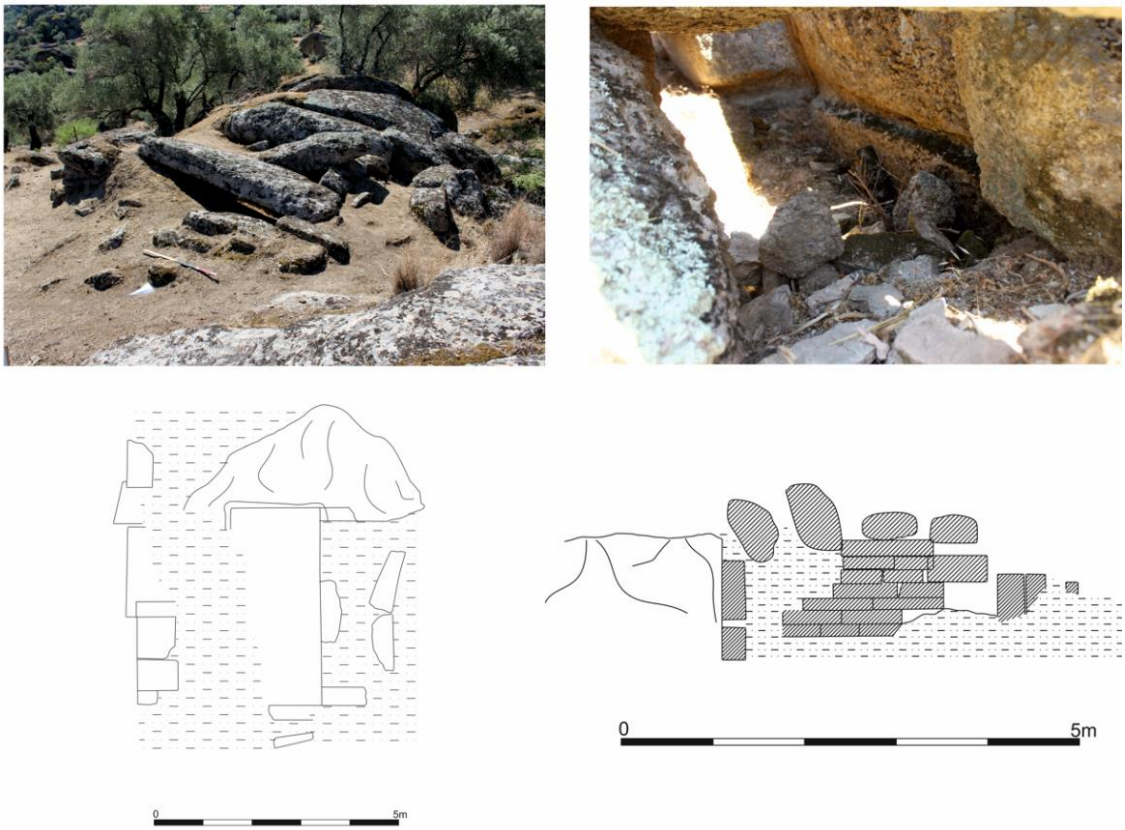

Fig. 7. ALN.20.KN.M31 Numaralı Oda Mezar, Fotoğraf ve Çizimi

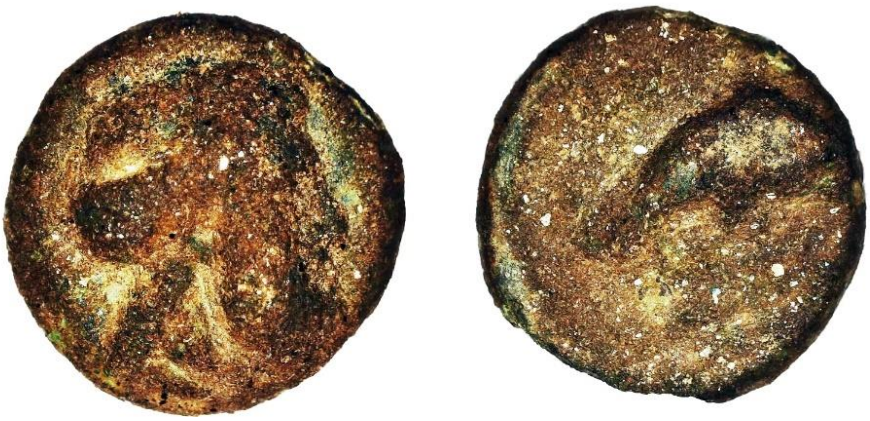

Fig. 8. ALN.20.KN.M31 Numaralı Oda Mezar Yüzeyinde Bulunan Sikke

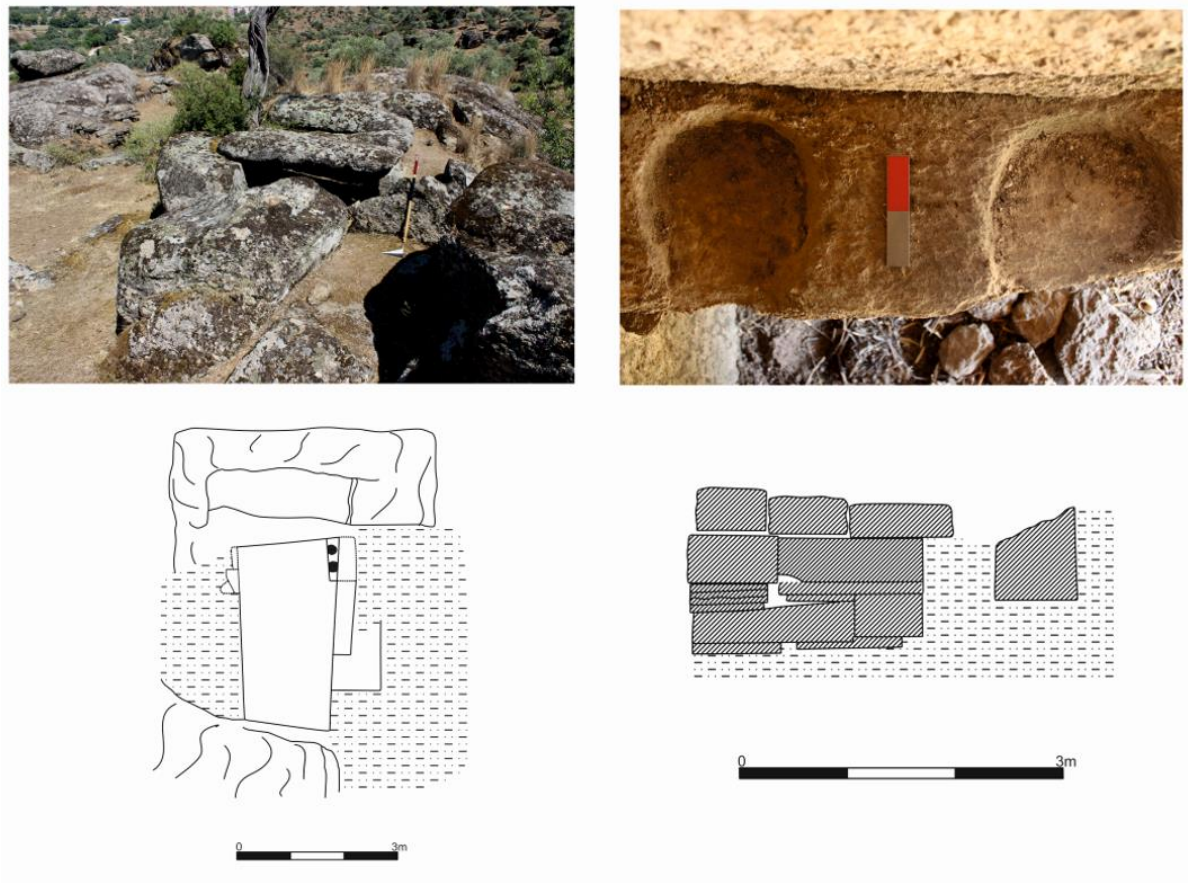

Fig. 9. ALN.20.KN.M32 Numaralı Oda Mezar, Fotoğraf ve Çizimi

Tüm oda mezarların üzerinde kapama blokları bulunmaktadır. Kapama bloklarının boyutları üzerine yerleştirildikleri mezarların boyutlarına göre değişmektedir. Hemen hemen tüm kapama bloklarının mezar odasının tavanını oluşturan alt kısımları düzgün tıraşlanmış olmasına rağmen yan ve üst kısımları ise kabaca bırakılmıştır. Kapama bloklarının yan kısımları düzgün tıraşlanmadığı için aradaki boşluklar moloz taş ve toprak ile kapatılmıştır. Aynı oda mezarın üzerini örten kapama bloklarının arasında kalınlık farkları görülmektedir. Tüm oda mezarların kapama blokları bir uzun kenardan diğer uzun kenara uzanmaktadır. Fakat en küçük örnek olan M33'ün[80] kapama bloğu diğerlerinden farklı olarak kısa kenardan diğer bir kısa kenara uzanmaktadır. Ayrıca tüm oda mezarların üst örtüsünde birden fazla kapama bloğu varken M33'ün boyutunun küçük olması nedeniyle tek bir kapama bloğu kullanılmıştır. M24 dâhil olmak üzere hiçbir oda mezarın üzerinde toprak dolgu saptanamamıştır.

Karia Bölgesi'nde MÖ 5. yüzyıl ve sonrasına tarihlenen birçok oda mezarda özenle tıraşlanmış dörtgen formlu kapama blokları bulunmaktadır. Bu mezarların hemen hemen tamamında çok iyi duvar işçiliği görülmektedir.

[80] M33 numaralı mezar diğer örneklerle aynı mantıkla yapılmış olsa da aslında daha çok bir kaya lahdi formuna sahiptir.

Özellikle Kuzey Karia kentlerindeki gnaystan yapılmış örneklerde duvar ve kapama blokları çok kaliteli işçiliğe sahiptir. Konumuzu oluşturan Alinda antik kenti Kuzey Nekropolü'nde tespit edilmiş ikinci grup oda mezar örneklerinde ise bu durum farklıdır. Mimarisi, duvar örgüsü ve üst örtüsündeki kaba işçilik, oda mezarların bölgedeki MÖ 4. yüzyıl örneklerinden daha erken olabileceğini düşündürmektedir. Diğer bir olasılığa göre ise MÖ 4. yüzyıl örnekleriyle çağdaş olmasına rağmen Alinda örnekleri benzerlerinden daha kaba bir işçilik göstermektedir. İkinci grubu oluşturan oda mezarlar kontekst buluntu içermemesi, kazı yapılmamış olması ve tahrip edilmiş olmaları nedeniyle kesin olarak tarihlenememektedir. Fakat M31 numaralı mezar içinden bulunan ve MÖ 4. yüzyıla tarihlenen bronz bir sikke en azından mezarın bu dönemde kullanıldığını göstermektedir. Ele geçen sikkenin ön yüzünde sağa dönük Poseidon başı, arka yüzünde ise ¾ sağa dönük bir yunus görülmektedir (Fig. 8). Benzer sikkeler, Karia Bölgesi'nde Mygissos[81], Myndos[82] ve Nisyros[83] kentlerinde, Ionia Bölgesi'nde ise Myus[84]'ta bulunmuştur. Oda mezarların uzun yıllar boyunca gömü için kullanıldığı düşünüldüğünde; eğer mezar daha erken dönemde yapıldıysa bulunan sikkeye göre MÖ 4. yüzyılda da kullanılmış olmalıdır.

Çalışmadaki üçüncü grubu temsil eden oda mezar ise ALN.20.KN.M57[85] numaralı örnektir. Diğer oda mezarlarda olduğu gibi gnays bir ana kaya kütlesinin içerisine oyulmuştur. Tüm duvarları ana kayanın tıraşlanmasıyla oluşturulmuştur. Kuzey duvarda altta sanduka, üstte ise bir kline şeklinde gömü alanları bulunmaktadır. Kline ayakları başlığıyla birlikte Ion sütunu şeklinde işlenmiştir. Sütun kabartmasının şematize görünümünün nedeni ana kayanın ince işlenmesinin zor olmasıdır. Asıl mezar odasının her iki yan duvarının ortasında, yukarıdan aşağıya kadar karşılıklı açılmış kanallar bulunur. Bu kanal izlerinden anlaşıldığı kadarıyla asıl mezar odası ön odadan ayrılmaktadır. Ön odanın her iki duvarında da asıl mezar odasındakilerden daha yüksek, başlığıyla birlikte işlenmiş Ion sütun kabartmaları yer almaktadır (Fig. 10-11). M57 numaralı mezarın duvarlarındaki kabartmalar, şimdiye kadar Alinda'da saptanan tek örnektir.

---

81 SNG Copenhagen, 1022.
82 Ashton 2006, 8-9, pl. 4, 41.
83 Head 1897, XCVIII- XCIV, Pl. XXXIV 4-5; Ekici 2013, 39, Fig. 45.
84 SNG Copenhagen, 1022.
85 Özkaya – San 2001, 183-184, Çiz. 5; Özkaya – San 2003, 117-120, fig. 16; Henry 2005, 33-34, pl. 24.

Fig. 10. ALN.20.KN.M57 Numaralı Oda Mezar, Fotoğraf ve Detayı

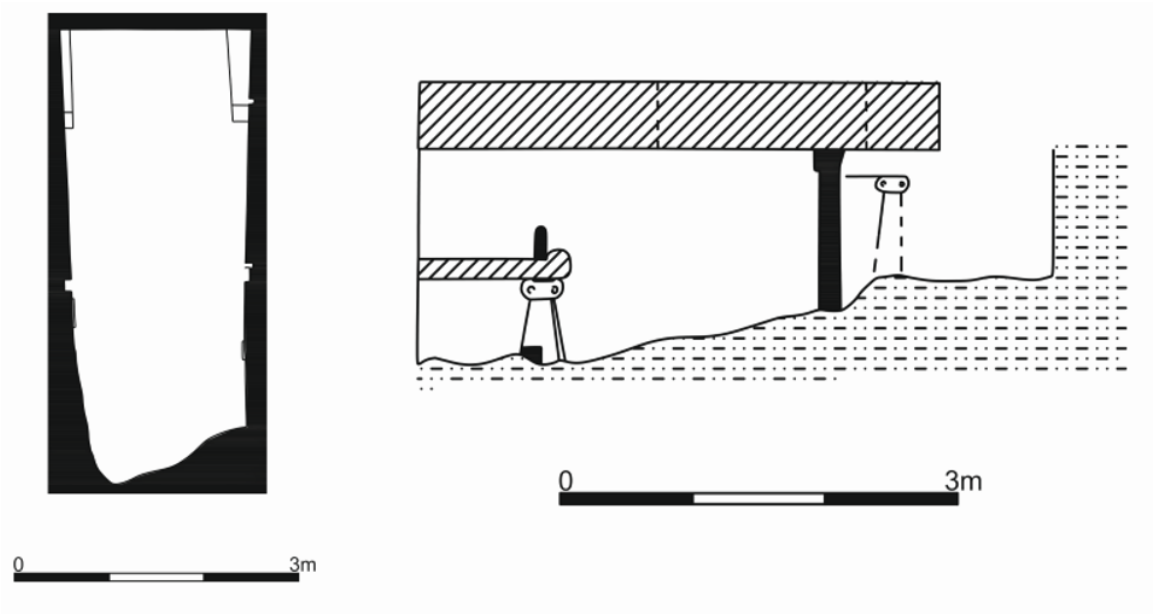

Fig. 11. ALN.20.KN.M57 Numaralı Oda Mezar, Çizimi

3. Lahitler

Alinda kentinin tüm yönlerindeki nekropol alanlarında lahit mezarlar karşımıza çıkmaktadır. Lahitlerin tamamı gnays bir kayadan işlenmiş olup tamamı bezemesizdir. Üzerlerinde herhangi bir yazı veya kabartma bulunmamaktadır. Birçoğu yukarından aşağıya daralan bir forma sahiptir. Lahit teknelerinin genelinde iç kapak alanı saptanmıştır. Bazı örneklerde teknenin dört tarafında, bazılarının üç tarafında, bazılarının sadece her iki uzun kenarında iç kapak alanı görülmektedir. Bu kısımların genişlik ve yükseklikleri verilere göre farklılık göstermektedir. Lahitlerde şimdiye kadar iç kapağı korunmuş hiçbir örnek tespit edilememiştir. Bu durum malzeme olarak ahşap kullanıldığı fikrini akla getirmektedir. Hemen hemen hepsinin üzerinde üçgen çatılı, genel olarak uzun kenarlarında ikişer, kısa kenarlarında birer dörtgen hatıl şeklinde kabartma bezeme bulunmaktadır. Bunun en yoğun kullanımı Kuzey Nekropol'de görülmektedir. Burada toplam on altı adet lahit tespit edilmiştir. Lahitlerin büyük çoğunluğu kuzeybatı-güneydoğu doğrultulu uzanmaktadır. Bunun sebebi aynı doğrultuda bir ana kaya hattının olmasıdır. Ana kaya üzerine lahitlerin yerleştirildiği alan tıraşlanarak düzlenmiş, ana kayanın yetmediği alanlarda arazinin eğimine göre kesme taş gnays bloklar yerleştirilerek bir platform oluşturulmuştur. Çoğu lahdin eğim yönündeki tarafı yukarıdan aşağıya tıraşlanmış ve alt kenarlarında kabaca bir profil oluşturulmuştur. Kuzey Nekropol alanı lahitleri genel olarak Roma İmparatorluk Dönemi'ne tarihlenmektedir[86].

Batı Nekropol'de toplam üç adet lahit tespit edilmiştir. Bu lahitler gnaystan işlenmiş olup teknelerin tamamı bezemesizdir. Genel olarak Kuzey Nekropol lahitlerine göre daha büyük boyutlara sahiptirler. Ayrıca Kuzey Nekropol lahit kapaklarının kısa kenarlarında dörtgen formlu hatıl bezemesi bulunurken Batı Nekropol örneklerinin tamamında kısa kenarlarda hatıl bezemesi yuvarlak formludur. Lahitler Hellenistik Dönem'e tarihlenen su kemerinin güneyinde kemere paralel sıralanmıştır. Bunlardan ALN.21.BN.LH.02 numaralı lahdin kuzey uzun kenarında bir *tabula ansata* bulunmaktadır (Fig. 12). Saptanan işçiliğine göre buraya mermer bir plaka eklenmiş olmalıdır. Fakat bu plaka günümüze ulaşmamıştır. Bu form şimdiye kadar Alinda nekropollerinde tespit edilmiş tek örnektir[87]. Batı Nekropol lahitleri form özellikleri ve yapım tekniğiyle Roma İmparatorluk Dönemi'nden olmalıdır.

Doğu Nekropol'de tespit edilen tek lahit ALN.21.DN.LH.01 numaralı örnektir. Agora'nın doğu stoasının yakınında günümüzde çeşme olarak kullanılmıştır. Lahit kapağı ters çevrilmiş ve tekne kısmı onun üzerine yerleştirilmiştir (Fig. 13). Bu örnek de diğerleri gibi gnays mono bloktan işlenmiş olup teknesi

[86] Çekilmez vd. 216.
[87] Özkaya – San 2001, 188, Çiz. 14.

bezemesizdir. Tekne içerisinde iç kapak alanı yoktur. Altında yer alan kapağın kısa kenarlarında birer, uzun kenarlarında ikişer adet olmak üzere dörtgen formlu hatıl kabartması yer alır. Lahit kapağı Kuzey Nekropol örnekleriyle aynı form özellikleri göstermektedir. Bu nedenle Roma İmparatorluk Dönemi'nden olmalıdır.

Alinda lahitlerine en yakın örnekler Alabanda[88] Batı ve Doğu Nekropolleri'nde karşımıza çıkmaktadır. Karia Bölgesi dışında Aiolis Bölgesi'nde Gryneion[89], Kyme[90], Myrina[91], Ionia Bölgesi'nde Klazomenai[92], Lydia Bölgesi'nde Tripolis[93], Kappadokia Bölgesi'nde Kömür Köy'de[94] benzer örnekler görülmektedir. Üçgen çatılı ve hatıllı lahit kapaklarına benzer örnek olarak Lydia Bölgesi'ndeki Tripolis[95] lahitleri gösterilebilir. Semerdam formlu Lykia lahit kapaklarında[96] olduğu gibi ahşap görünümü veren hatıl kabartmalı örneklerle benzer özellikler sergiler. Alinda lahitlerinde iç kapak alanlarının bulunması bu tipteki lahit formlarının bu kente özgü olduğunu göstermektedir.

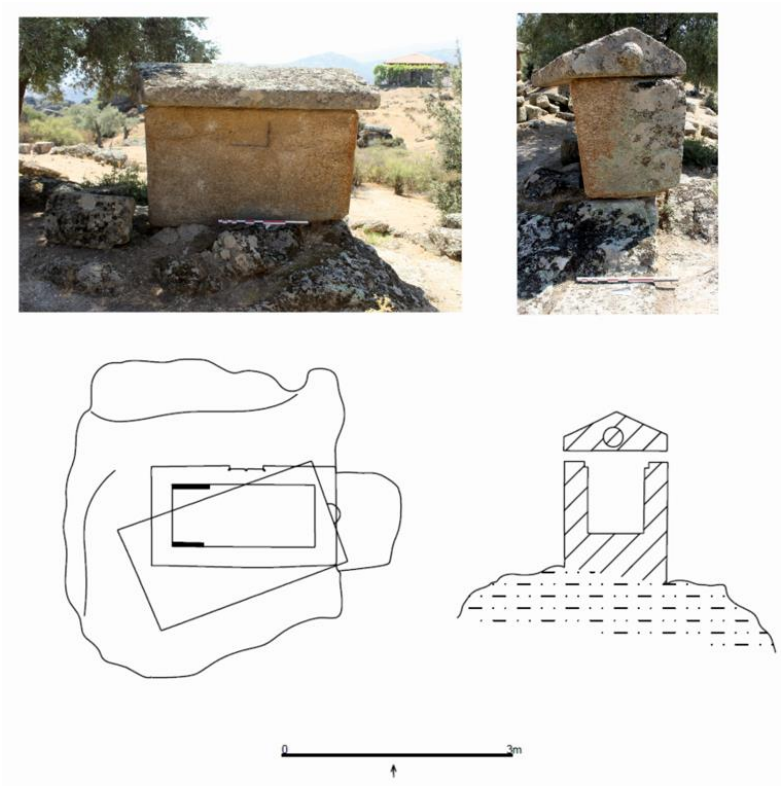

Fig. 12. ALN.21.BN.LH.02 Numaralı Lahit Mezar Fotoğraf ve Çizimi

[88] Gür 2014, 30-56.
[89] Pottier vd. 1887, 60 vd., Fig. 3-4 vd.; Çekilmez 2017, 157-174.
[90] Foça 2011, 22-23, Lev. 16-17, Ürkmez 2020, 339-340, Fig. 8.
[91] Özdemir – Çekilmez 2020, 264-265, Fig. 19-20.
[92] Erginer 2019, 46, Lev. XVIa-b, XVIIa-b.
[93] Arıcı 2017, 28-30, Res. 86-88, 102-105, Aksu 2019, 29-30, Fig. 23 a-b.
[94] Baykan 2010, 35-43.
[95] Arıcı 2017, 28-30, Res. 86-88, 102-105, Aksu 2019, 29-30, Fig. 23 a-b.
[96] İdil 1998, 8-9, Lev. 1-2; Hülden 2006, 80.

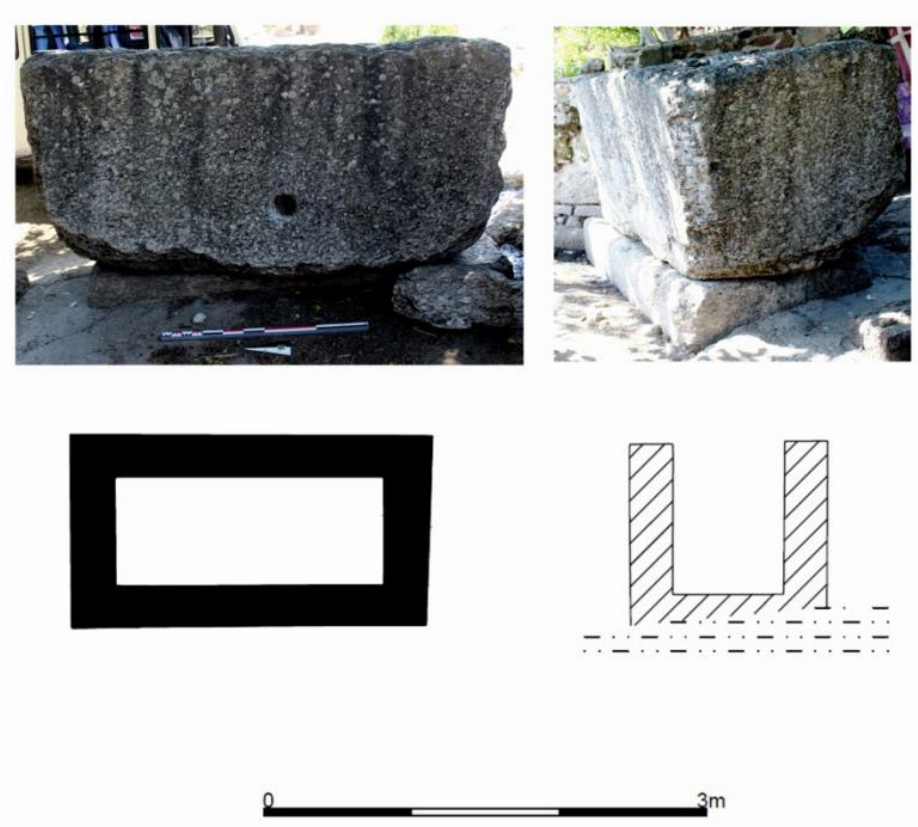

Fig. 13. ALN.21.DN.LH.01 Numaralı Lahit Mezar Fotoğraf ve Çizimi

4. Khamosorionlar

Khamosorion; yüzeyde bir kaya kütlesi üzerinde bir insan boyutlarında açılmış kaya teknesi ve üzerine yerleştirilen bir kapaktan ibaret olan basit bir mezar türüdür. Yüzeyde olduklarından genel olarak tahribata uğramış durumdalardır. Bu nedenle khamosoriolara gömülen kişilerin statüsü bilinmezliğini korumaktadır. Anadolu'nun hemen hemen her yerinde görülmekte olan khamosorionlar araştırmacılar tarafından kaya mezarı, kaya lahdi, kaya teknesi gibi birçok isimle ele alınmıştır. Alinda'nın tüm yönlerindeki nekropollerde şimdiye kadar kırk ikisi kuzey, dokuzu batı, beşi güney ve dördü doğu nekropolde olmak üzere toplamda altmış adet khamosorion tespit edilmiştir. Khamosorionların tümü farklı yükseklikteki gnays ana kaya kütlelerinin en müsait yerine, bir yön birliği olmaksızın oyuldukları görülmektedir. Bazı khamosorion örneklerinde basamaklar bulunmaktadır. Bu basamaklar kaya üzerine ulaşımı kolaylaştırmak için değil, daha çok mezarı kutsallaştırmak ve bir podyum görünümü sağlamak için yapılmışlardır. Kuzey Nekropol'de ALN.20.KN.M17, M22 (Fig. 14), M38, ALN.21.KN.KH.10 numaralı örnekler, Doğu Nekropol'de ALN.21.DN.KH.02 ve 04 podyum geleneği görülen örneklerdendir. Genel olarak tüm khamosorion teknelerinde iç kapak alanları vardır. Fakat neredeyse tüm örneklerde iç kapağa ait plakalar kayıptır. Bununla birlikte Kuzey Nekropol'de M51,

ALN.21.KN.KH.01 ve ALN.21.KN.KH.10 (Fig. 15) numaralı örneklerde iç kapak plakalar insitu olarak korunmuştur.

Fig. 14. ALN.20.KN.M.21-22-23 Khamosorion Mezarlar, Fotoğraf ve Çizimi

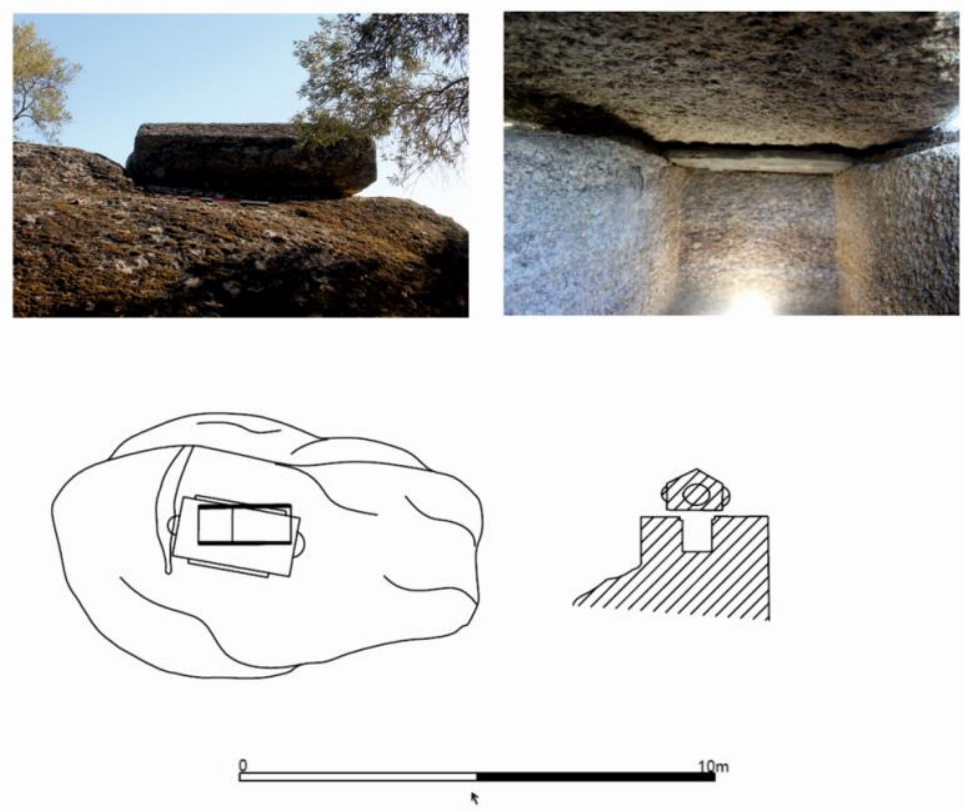

Fig. 15. ALN.21.KN.KH.10 Numaralı Khamosorion Mezar Çizimi

Söz konusu örnekler, iç kapak plakalarının gnaystan olduğunu ve birkaç plaka ile kapatıldığını göstermesi açısından önemlidir. Batı Nekropol'de ALN.21.BN.KH.05 numaralı örnek (Fig. 16) ve Güney Nekropol'de ALN.21.GN.KH.01 ve 02 numaralı örneklerin kısa kenarlarına açılan bir kanalla tekne içerisine biriken yağmur sularının tahliyesi için bir delik açılmıştır. ALN.21.KN.KH.07 numaralı khamosorion yarım kalmış bir örnektir (Fig. 17). Tekne alanı 0,12 metrelik bir seviye tıraşlandıktan sonra 0,08 metrelik ikinci seviye tıraşlanırken doğu kısa kenar yarım kalmıştır. Bu durum teknenin içerisi oyulurken çok fazla derinleşmeden, seviye seviye çalışıldığını, özenli bir işçiliğin söz konusu olduğunu göstermesi açısından önemlidir. Ayrıca mezarın bir sipariş üzerine hazırlandığını da göstermektedir. Khamosorionun oyulduğu sırada muhtemelen sahibi beklenenden daha erken ölmüş ve çok fazla bekletemeyecekleri için o kişi başka bir mezara gömülmüş olmalıdır. ALN.21.KN.KH.06 numaralı örnek küçük bir kaya kütlesi üzerine oyulmuştur. Mezar teknesinin oyulduğu kayanın güney uzun kenarı tamamen, kuzeybatı köşesinin ise bir kısmı kırık ve eksiktir. Farklı bir uygulama ise ana kayanın yetmediği kuzey uzun kenarın bir blok ile tamamlanmış olmasıdır. Bu uygulama Kuzey Nekropol'deki birçok oda mezarda görülmektedir. Ancak bir khamosorionda ilk defa burada karşılaşılmıştır.

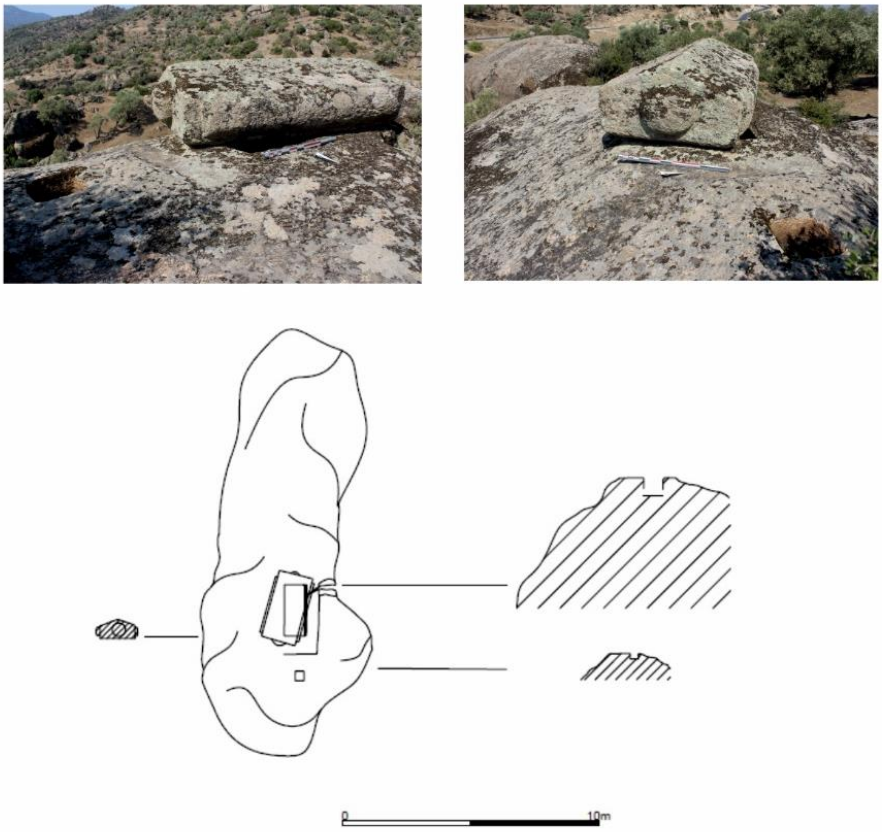

Fig. 16. ALN.21.BN.KH.05 Numaralı Khamosorion Mezar Fotoğraf ve Çizimi

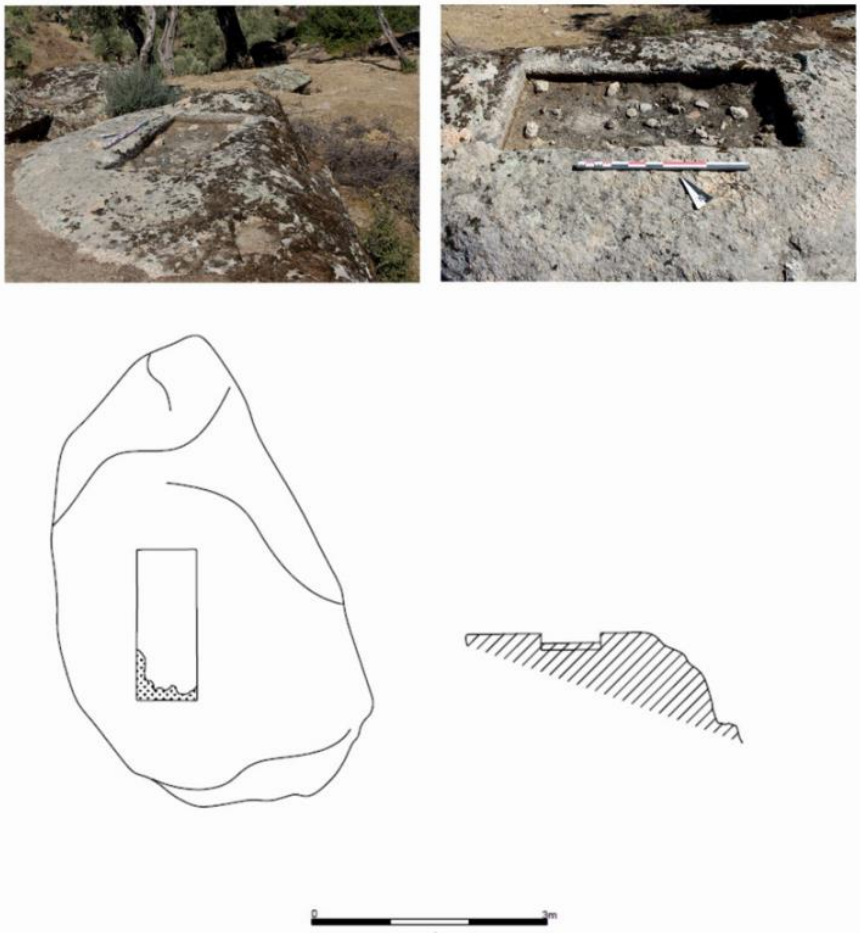

Fig. 17. ALN.21.KN.KH.07 Numaralı Khamosorion Fotoğraf ve Çizimi

Khamosorion kapakları günümüzde genel olarak üzerinde yer aldıkları kayanın kenarına atılmış veya mezar teknelerin üzerinde bulunmaktadır. Genel olarak kapakların kısa kenarlarında birer yuvarlak, uzun kenarlarında ikişer dörtgen hatıl bezemesi vardır. Bazı kapak örneklerinin kısa kenarlarında beşgen hatıl bezemesi bulunur. Bazı kapak örneklerinde ise uzun kenar boyunca uzanan dikdörtgen bezemeler görülmektedir. Batı Nekropol'deki ALN.21.BN.KH.08 numaralı örnek üçgen çatılı olmasına rağmen herhangi bir bezemeye sahip değildir. Ayrıca Kuzey Nekropol'de ALN.21.KN.KH.11 numaralı örnek ve Güney Nekropol'de, ALN.21.GN.KH.04 numaralı örneklere ait kapaklar bezemesizdir. Bu tarz kapak formu Alinda buluntuları ve hatta Marsyas (Çine Çayı) Vadisi'nde yer alan khamosorion kapaklarında görülen bir özellik değildir. En yaygın görüldüğü yer ise Latmos Herakleiası Nekropolü'dür[97]. Kuzey Nekropol'de M4, M18, M20, M50 numaralı örneklerin kapağında ve Batı Nekropol'de ALN.21.BN.KH.02 örneğinin kapağında stel yuvaları[98] bulunmaktadır. V. Özkaya ve O. San, ters "L" şeklinde bir buluntuyu taş stel olarak ele almışlardır[99]. W. Blümel

[97] Peschlow 1990, 154, Abb. 2, 3, 5, 6, 14; Peschlow 1991, 384-386, Abb. 1-15.
[98] Özkaya vd. 1999, 307, Res. 18.
[99] Özkaya – San 2000, 270.

tarafından yapılan epigrafik çalışmalarda sadece iki mezar taşı yazıtı değerlendirilmiştir. Ancak bu yazıtlar nekropol alanları dışında saptanmıştır[100]. Şimdiye kadar yapılan çalışmalarda taş veya mermerden insitu stel bulunmaması stellerin ahşaptan olabileceğini göstermektedir.

Gnays ana kayanın yapısından dolayı kapaklar kabaca işlenmiş ve detaylı bir süsleme yapılamamıştır. Olasılıkla kapaklar bir kutsal yapının çatısını temsil ettiği için üçgen formlu işlenmiştir. Aynı şekilde kısa kenarlardaki yuvarlak çıkıntılar üçgen çatının ana taşıyıcı hatılını, uzun kenarlarındaki dörtgen çıkıntılar ise çatının kenarlarındaki ahşap hatılları temsil etmektedir. MÖ 6. yüzyıldan sonra Karia Bölgesi'nin genelindeki tümülüs, oda mezar, anıt mezar ve kaya mezarlarda görülen ahşap mimari etkisi dönem özelliği olarak khamosorion ve lahit kapaklarında da aynı ahşap mimari etkisi görülmektedir.

A. Peschlow, Latmos Herakleiası Nekropol'ü örneklerinden yola çıkarak khamosorionların bölge genelinde MÖ 4. yüzyıldan başlayarak Roma İmparatorluk Dönemi'ne kadar kullanım gördüğünü belirtir[101]. Fakat Labraunda'da tespit edilen korunmuş khamosorion örneklerinden çıkan malzemelerin MÖ 5. yüzyıla tarihlendiği görülmektedir[102]. Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde tespit edilmiş khamosorionların en yaygın olarak kullanım gördüğü bölge Karia Bölgesi'dir. Karia Bölgesi'nde; Alabayır[103], Alinda[104], Altıntaş[105], Ancinköy-Sağlık Köy (Alabanda)[106], Iasos[107], Kafaca[108], Labraunda[109], Latmos Herakleia[110], Ortaköy-Beypınarı[111], Orthosia[112] ve Thera[113] tespit edilmiştir. Bölge dışında ise Myrina[114], Kyme[115], Ephesos[116] , Bafra[117], Ünye Kalesi[118], Fatsa Cıngırt Kayalıkları[119], Hatipli Beldesi[120],

---

100 Blümel 2018, 218 vd.
101 Peschlow 1990, 157; Peschlow 1991, 384.
102 Karlsson vd. 2013, 460-461, Resim 11-12.
103 Henry 2005, 20, T01, pl. 7.
104 Özkaya – San 2000, 6 -14, 181-196; Özkaya – San 2001, 237-254, fig. 3, 11; Özkaya – San 2003, 121, fig. 17; Henry 2005, 28-38, LM 4, 5, 6, pl.15, LM7, pl. 16, TM9, pl. 25, TM10, pl. 26, TM12, pl. 27, TM15 (A, B, C), pl. 28, TM16, pl. 29, TM A-B, pl. 30.
105 Paton 1900, 66; Henry 2005, 45, T01, pl. 38.
106 Henry 2005, katalogue texte 48, T01, pl.43. Ancinköy dışında Alabanda nekropolünde ve Alabanda territoriumu içerisinde yer alan Camızağılı ve Hasanlar köylerinde bulunan kırsal nekropollerde khamosorionlar bulunmaktadır.
107 Henry 2005, 172, T06, pl. 179.
108 Henry 2005, 191, T03, pl.197; Roos 2006, 12, res. 7.
109 Henry 2005, 224-233, T02, T03, T04, T06, T07, T10, T11, T14, T27, T28, T31, T32, T34, T35, T36, TA, pl. 227-236; Henry 2010, 71-128.
110 Peschlow 1990, 153-169, Abb. 1-14; Peschlow 1991, 383-400, Abb. 1-15, Peschlow 1997, 141-160, Abb. 5.
111 Roos 1980, 19, fig. 2; Henry 2005, 261-262, T01-T03, pl. 267-268.
112 Henry 2005, 263-267, T109 A ve B, T338, T553, pl. 269, 271, 274.
113 Baran 2018, 7, res. 9-10.
114 Özdemir – Çekilmez 2020, 246-252, Fig. 3-5.
115 Küçükgüney – Altun 2009, 59-62, 4c, 5a, 7b.
116 Yazıcı 2014, 54, Res. 14. Yazar burada khamosorionu "kaya oygu mezar" olarak ele almıştır.
117 Bilgi vd. 2004, 87-96, Çiz. 1, Res. 4.
118 Kumandaş 2004, 33-34.
119 Erol 2013, 183-196, Res.12.

Olba[121], Antiokheia[122] Anazarbus[123], Seleukeia Pieria[124], Uylupınar[125], Kremna[126], Termessos[127], Sillyon[128], Mnara[129], Kithanaura[130], Phaselis[131], Isaura[132], Zengibar Kalesi[133], Besni[134] örnekleri tespit edilmiş bazı khamosorion örneklerine sahip kentlerdir.

5. Ostothekler

Kuzey Nekropol'de sekiz dörtgen kaya ostotheki[135] ve bir taşınabilir ostothek, Batı Nekropol'de üç dörtgen kaya ostotheki, Güney Nekropol'de bir yuvarlak, beş dörtgen kaya ostotheki olmak üzere toplamda on altı örnek tespit edilmiştir. Fakat daha önce yapılan araştırmalarda bu mezarlar sunu çukuru ya da stel yuvası olarak ele alınmıştır[136]. Tespit edilen ostothekler taşınabilir ostothekler ve kaya ostohhekleri olmak üzere iki ana gruba ayrılmaktadır. Kaya ostotheklerini de kendi içinde yuvarlak ve dörtgen formlu kaya ostothekleri olarak iki alt başlığa ayırmak mümkündür.

Ostotheklerde M42, ALN.21.KN.OST.01, 03, 04, ALN.21.BN.OST.01, 02, 03 ve ALN.21.GN.OST. 02, 03, 04, 05 ve 06 numaralı örnekler bir kaya kütlesi üzerinde tek başınayken ALN.21.KN.OST.02, 06, ALN.21.BN.OST.04 ve ALN.21.GN.OST.01 numaralı örnekler ise bir khamosorion ile aynı kaya kütlesi üzerinde yer almaktadır. Özellikle de bir khamosorion ile aynı kaya kütlesi üzerinde yer alan örnekler bu khamosoriona ait bir stel yuvası veya bir sunu çukuru olarak algılanmıştır. Bu yargılara varılmasındaki en büyük etken üzerine yerleştirilen kapakların kayıp olmasından kaynaklanmaktadır. Bazı ostothek örneklerinde yağmur suyunun tekne içerisine girmemesi için tekne kısmı yüksek işlenmiştir. Bu uygulamaya Batı Nekropol'deki ALN.21.BN.OST.01 numaralı örnek ile Güney Nekropol'deki ALN.21.GN.OST.01 numaralı örnek gösterilebilir (Fig. 18). Bazı ostothek örneklerinde ise yağmur suyunun tekne içerisine girmesini engellemek için tekne çevresine kanal açılmıştır. Söz konusu uygulamaya Güney

---

120 Erol 2014, 161-174, Res. 10.
121 Karaüzüm 2005, 38-42, Lev. 27-32; Akçay 2008, 33-34, Kat. Nr. 19-25, Lev. 16, Fig. 32-35.
122 Pamir 2011, 371-394, Res. 2; Pamir – Yamaç 2012, 361-378, Res. 2.
123 Ergeç 1999, 390-394, Res. 3, 4, 8, 10.
124 Altunay 2008, 19-23.
125 Dökü 2014, 398-402, Res.5; Dökü – Baytak 2012, 71-89, Res. 5, 6, 8; Dökü – Baytak 2016, 217-240.
126 Metin vd. 2016, 205-216.
127 Çelgin 1990, 193-194, Res. 239-248.
128 Özer – Taşkıran 2011, 279, Res. 2, 4; Özer 2012, 38-39, Res. 10.
129 Kızgut 2010, 346.
130 Kızgut 2010, 347.
131 Arslan vd. 2014, 81.
132 Doğanay vd. 2016, 210, Res. 9.
133 Doğanay vd. 2017, 447-449, Res. 1.
134 Zeyrek – Zeyrek 2010, 230.
135 Çekilmez vd. 2020, 215, fig. 167-168.
136 Özkaya vd. 1999, 307, Res. 17; Özkaya – San 2001, 185-186, Çiz. 10; Özkaya – San 2002, 245; Özkaya – San 2003, 113, 125; Henry 2005, 35-36, pl. 27.

Nekropol'deki ALN.21.GN.OST.03, 04, 05, 06 numaralı ostothekler örnek gösterilebilir (Fig. 19).

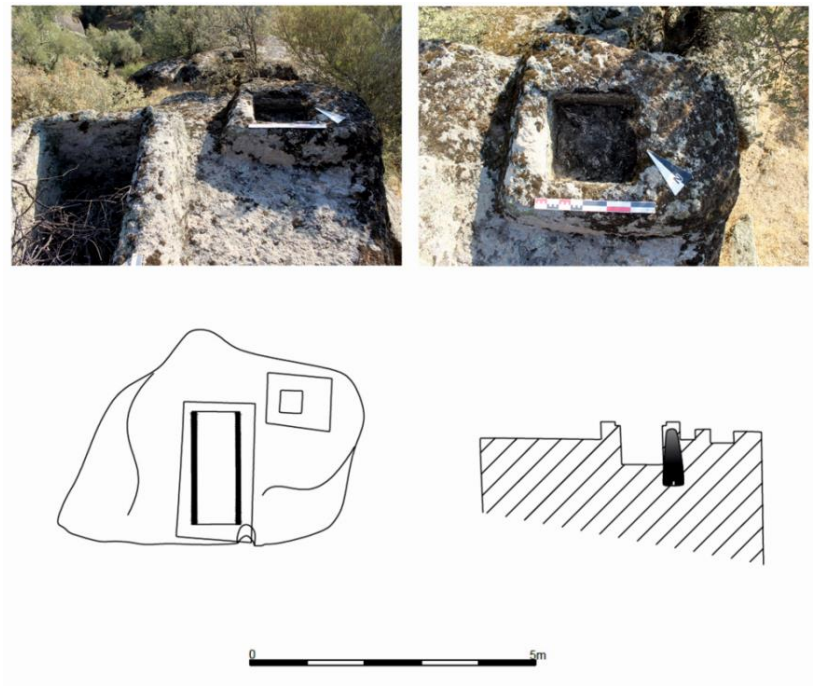

Fig. 18. ALN.21.GN.OST.01 Numaralı Ostothek Fotoğraf ve Çizimi

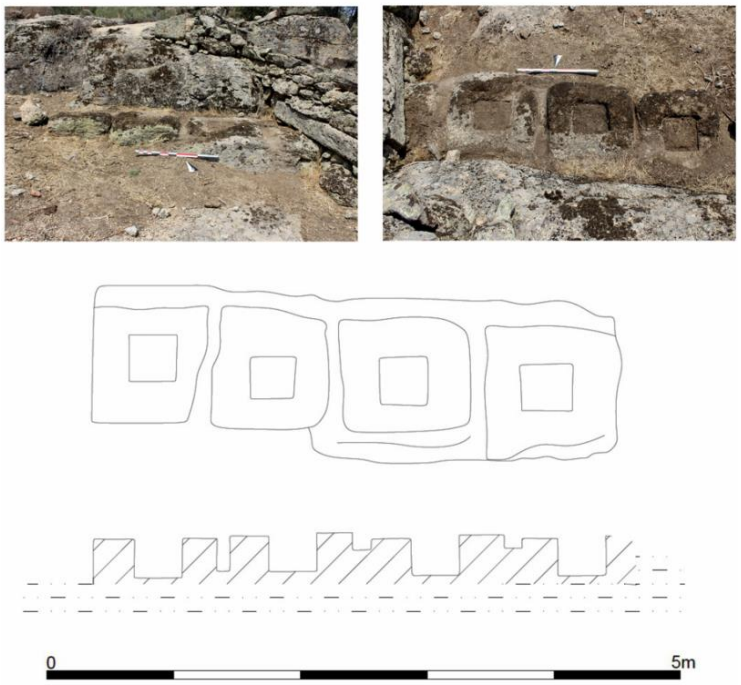

Fig. 19. ALN.21.GN.OST.03/06 Numaralı Ostothekler Fotoğraf ve Çizimleri

Bu örneklerin arka ve yan kısımlarına derin kanallar oyulmuş ve yağmur suyunun teknelere girmesi engellenmek istenmiştir. Ayrıca bu örnekler aynı kaya kütlesi üzerinde, yan yana dörtlü işlenen tek örnektir. Olasılıkla bir aile

mezarıdır. Yine Güney Nekropol'de tespit edilen yuvarlak kaya ostotheği (Fig. 20) Alinda nekropollerinde tespit edilmiş tek örnektir. Ostothek tipolojisinin çeşitliliği açısından yeni ve ünik bir tiptir. Kuzey Nekropol'deki M42[137] küçük bir kaya kütlesi üzerinde, üç basamaktan oluşan bir podyuma sahip olan tek örnektir. Kuzey Nekropol'deki ALN.21.KN.OST.05 numaralı örnek ise dörtgen bir blok üzerine açılmış taşınabilir bir ostothektir[138]. Şimdiye kadar yapılan çalışmalarda Alinda nekropollerinde tespit edilmiş tek örnektir (Fig. 21).

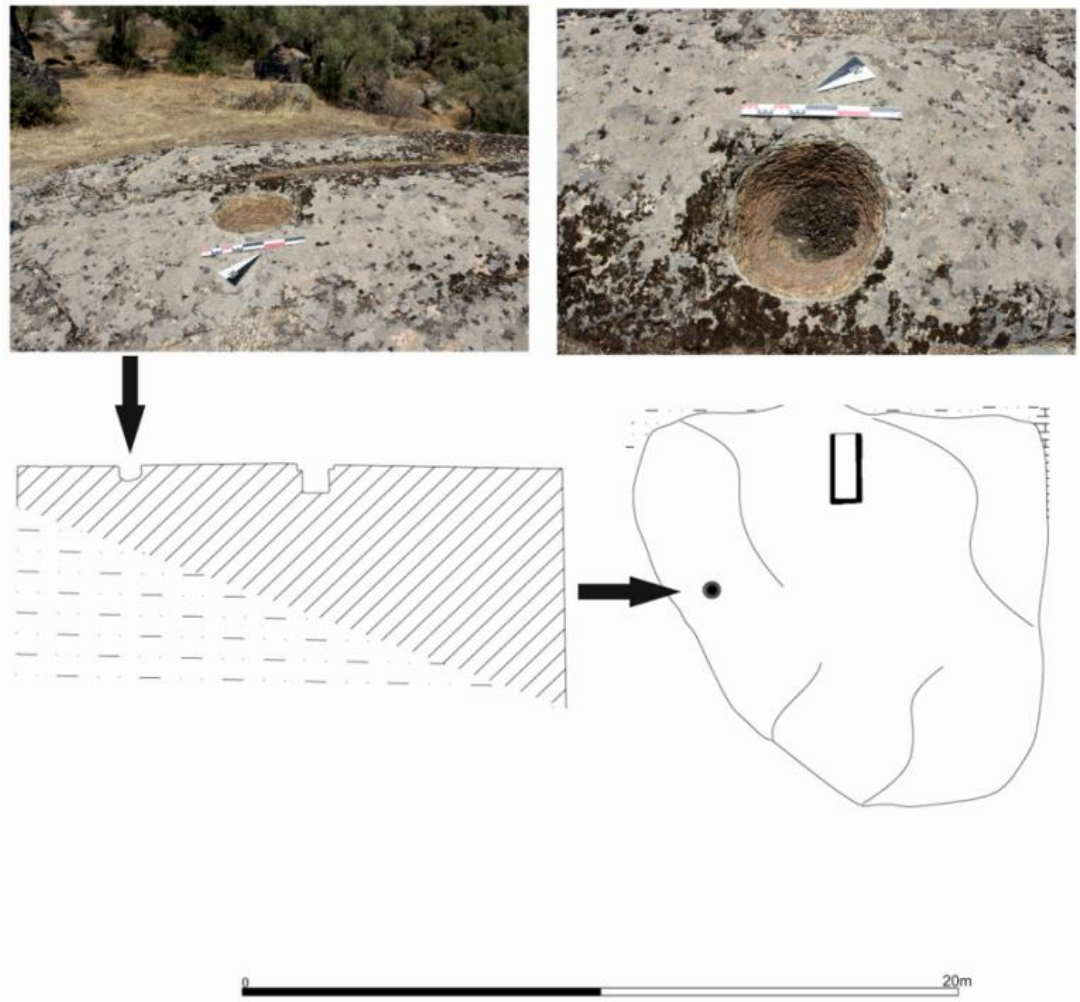

Fig. 20. ALN.21.GN.OST.02 Numaralı Ostothek Fotoğraf ve Çizimi.

[137] Çekilmez vd. 2020, 173-174, Kat. Nr. 57, Fig. 167-168.
[138] Özkaya vd. 1999, 308, Res. 21.

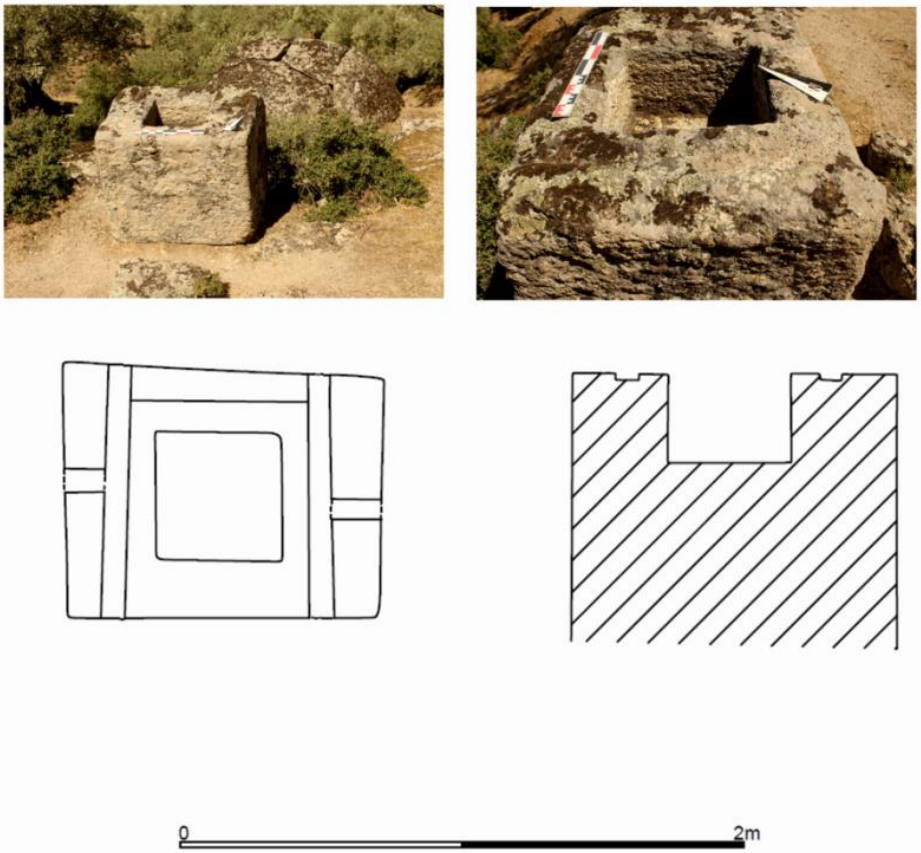

Fig. 21. ALN.21.KN.OST.05 Numaralı Ostothek Fotoğraf ve Çizimi

Söz konusu ostothek formlarının boyutlarından da anlaşıldığı üzere gömü şekli kremasyondur. Dörtgen kaya ostotheki örnekleri, Karia Bölgesi'nde Kafaca[139], Kuşçular[140] ve Kaunos[141], Pisidia-Milyas'ta, Termessos[142], Kilikia'da, Tülü Asar (Lamos?)[143], Pisidia-Milyas'ta Termessos[144], Troas'ta Çanakkale'nin Çan İlçesi, Duman Köyü, Koca Kışla Mevkii'nde[145] tespit edilmiştir. Yuvarlak kaya ostothekleri ise Aiolis Bölgesi'nde Myrina[146], Likya'da Kitanaura[147], Trebenna[148], Isura Bölgesi'nde Dibektaşı'nda[149] karşımıza çıkmaktadır.

---

139 Henry 2005, kataloguetexte, T06, T10, pl. 197-198.
140 Henry 2005, kataloguetexte, pl.218; Henry 2009, 227, fig. 105-106.
141 Karagöz-Arıhan 2007, 163-164.
142 Çelgin 1990, 460-544, res. 613-616.
143 Söğüt 2004, 284-285.
144 Çelgin 1990, 460-544, res. 82, 242.
145 Küçükefe 2011, 142, res. 108-109. Söz konusu alanda iki adet yan yana yuvarlak kaya ostotheki bulunmaktadır. Yapılan çalışmada bu örnekler sunu çukuru olarak belirtilmiştir.
146 Pottier vd. 1887, 61; Özdemir – Çekilmez 2020, 252-255, Fig. 8.
147 Çevik 2008, 7, Res. 14; Kızgut 2010, 347.
148 Çevik 1998, 127-150, res. 17, 18, 24; Çevik vd. 1999, 401-422; Çevik vd. 2004, 265-278; Çevik vd. 2005, 101-114. Trebenna'da bulunan bir yuvarlak kaya ostothek kapağı üzerinde yer alan beş satırlık yazıda "Trokondas'ın bu mezarı kendisi ve karısı Artemeilos için yaptırdığı" yazmaktadır. Yazıt, ostotheklerin yanı sıra kaya ostotheklerine birden fazla gömünün yapıldığını kanıtlaması açısından oldukça önemlidir. Çevik 1998, 129-130; Çevik – İplikçioğlu 2003, 153-156, Abb. 9.
149 Büyüközer 2015, 418-446.

6. Sanduka Mezarlar

2021 yılı nekropol çalışmalarında Kuzey Nekropol alanında tespit edilen bir başka mezar türü de sanduka mezardır. Şimdiye kadar tespit edilen tek örnek aşağı ve yukarı Akropol arasındaki alanda ALN.21.KN.SM.01 numaralı örnektir[150]. Sanduka mezarın içerisinde toprak dolgu bulunmaktadır (Fig. 22). Görülebildiği kadarıyla çeşitli ebatlarda düzensiz taş bloklarla oluşturulduğu anlaşılmaktadır. Saptanan bu örnek yeni bir tip olarak Alinda kenti mezar tiplerine ışık tutması açısından önemlidir. Sanduka mezar tahrip edilmiş olması, kazı çalışması yapılmamış olması ve tarihleyici özelliklerinin olmaması nedeniyle tarihlenememiştir. P. Ruggendeorfer, bu mezarı Erken Bizans Dönemi'ne tarihlemiştir[151]. Ancak genel tipolojik özelliklerine göre Roma İmparatorluk Dönemi'nden olmalıdır.

Fig. 22. ALN.21.KN.SM.01 Numaralı Sanduka Mezar

Sonuç ve Öneriler

Alinda antik kenti topoğrafik açıdan eğimli ve kayalık bir araziye sahiptir. Bu kayalıkların kente ait tüm yapılarda olduğu gibi nekropol alanlarında da yoğun olarak kullandığı görülmektedir. Özellikle mezarlar yapılırken hemen yakınındaki ana kayadan çıkarılan gnays bloklar kullanılmıştır. Bunun en önemli nedeni yerel ana kaya olan gnays ile iç içe yaşamış olmalarıdır. Söz konusu çalışmada ele alınan tüm mezar örnekleri yerel ana kaya olan gnays

[150] Ruggendorfer 2012, 73, Abb. 10; Ruggendorfer 2020, 478, Fig. 20.
[151] Ruggendorfer 2020, 478, Fig. 20.

ve andezitten yapılmıştır. Çalışmada ele alınan bir anıt mezarın ana kayaya yaslandırılması, oda mezarların büyük çoğunluğunun ana kayanın içerisine veya bir kenarına oyulması, khamosorionların yaygın olması ve kaya ostotheklerinin varlığı, Alinda mezar tipolojisinin oluşmasında ve kültürün şekillenmesinde topoğrafik yapının çok büyük bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Tespit edilen mezarların tamamı tahribata uğraması ve bu alanlarda şimdiye kadar kazı çalışması yapılmaması nedeniyle tarihleme kriterlerinden yoksundur. Fakat Alinda nekropol alanlarının tamamındaki mezar yapımı genel olarak Klasik Dönem'den başlayıp Roma İmparatorluk Dönemi sonlarına kadar geniş bir tarih aralığında gerçekleştirilmiştir.

Nekropolis alanlarında saptanan mezar tipleriyle ilgili ilk inceleme, söz konusu mezarların dört nekropol alanındaki yayılımıdır. Bu konuda tespit edilen bir husus, kentin Kuzey Nekropolü'nün daha geniş bir alana yayıldığı ve dolayısıyla daha fazla mezar tipine sahip olduğudur. Doğu Nekropol'ün üzerinde modern Karpuzlu ilçesinin yer alması, Batı Nekropol alanında ise kuzey ve güney nekropole oranla daha az sayıda mezar olması çalışmada tespit edilen diğer bulgulardır.

Mezar tiplerinde en yoğun grubunu khamosorionlar %53 oluştururken en az sayıdaki grubu ise sanduka mezar tipi %1 oluşturmaktadır. Dolayısıyla Alinda nekropollerinde khamosorionların en çok tercih edilen mezar tipi olduğu görülmektedir. Bu durum, ana kayanın elverişli olması ve topoğrafyanın uygunluğunun yanı sıra bu tip mezarların daha çok tercih edilmesine ve yapımının daha kolay ve maliyetinin ise diğer mezar tiplerine göre daha ekonomik olmasından kaynaklanıyor olmalıdır[152]. Buluntu yoğunluklarına göre ilk olarak khamasorionların dağılımına bakıldığında %70 oranında Kuzey Nekropol'de, %15 oranında Batı Nekropol'de, %8 oranında Güney Nekropol'de ve %7 oranında Doğu Nekropol'de bulundukları tespit edilmiştir. Yoğunluk grafiğinde ikinci sırada yer alan lahit mezarlar ise yalnızca kuzey, batı ve doğu nekropollerde görülebilmektedir. Varlığı biliniyor olmasına rağmen Güney Nekropol'deki çalışmaların tamamlanamaması nedeniyle bu çalışmada buradaki lahit mezarlara değinilmemiştir. Lahit mezarların da khamasorionlar gibi Kuzey Nekropol'de %80 oranıyla daha yoğun olduğu, Batı Nekropol'de %15 oranıyla ve Doğu Nekropol'de %5 oranıyla temsil edildiği görülmektedir. Alinda antik kentinin üç nekropolünde de görülen son mezar tipi ise ostothek mezar tipidir ve kuzey, güney ile batı nekropollerde yer almaktadır. Söz konusu mezar tipi, Kuzey Nekropol'de %59, Güney Nekropol'de %35 ve Batı Nekropol'de %6 oranındadır.

Yoğunluk ve yayılım oranları dikkate alındığında Kuzey Nekropol'deki yoğunluk hem alandaki ana kaya kütlesinin genişliği hem de oldukça büyük

[152] Yılmaz 2007, 176.

bir alanı kapsamasıyla, Batı Nekropol'de ise belirli bölgelerde ana kaya kütlelerinin yoğunlaşmış olmasıyla ilişkilendirilebilir. Diğer yandan Doğu Nekropol'ün modern yerleşim içinde ve altında kalması bu alandaki mezarların tespitini zorlaştırmaktadır. Güney Nekropol alanı ise 2021 yılında çalışmalara başlanılan ve henüz tamamlanamayan bir alan olması nedeniyle detaylı bir veri sunmamaktadır buna karşın ilk gözlemlere göre daha önceki üç nekropol alanından yalnızca Kuzey Nekropol'de bir grupla temsil edilen yan yana gömülerin burada khamasorion ve ostothek mezar tiplerindeki grup mezarların sayıca daha fazla olduğu görülmektedir. Bu nedenle Güney Nekropol'ün, aile mezarları için kullanılan bir alan olduğu düşünülmektedir. Khamosorion ve ostothek gruplarına dair dikkat çeken bir diğer nokta ise üçü Batı Nekropol'de biri Güney Nekropol'de olmak üzere dört örnekte khamosorion ve ostothek mezarların aynı ana kaya üzerine bir arada işlenmiş olmalarıdır. Bu durum Kafaca[153], Ortaköy/Beypınarı[154], Latmos Herakleia[155], Trabenna[156], Phaselis[157], Myrina[158] ve Sillyon[159] nekropollerinde de görülmektedir.

Kuzey Nekropol alanı, mezar tiplerindeki çeşitlilik, büyüklük ve yayılım alanıyla diğer üç nekropolisten ayrılmaktadır. Bu farklılıklardan en önemlisi anıt mezar ve oda mezar tiplerinin şimdiye kadar yalnızca bu alanda tespit edilmiş olmasıdır[160]. Benzer örnekler ışığında mezar tipleri bölümünde detaylı olarak aktarılan örnekler, Kuzey Nekropol'ün en azından MÖ 5. yüzyıl itibariyle kullanım gördüğünü destekler niteliktedir. Ayrıca kentin akropolis alanına en uzak nekropolis Kuzey Nekropol'dür ve anıt mezarların her ikisinin de burada yer alması dikkat çekicidir. Ancak topoğrafya açısından uygun düzlüğe sahip tek alan da bu nekropolün alt kotlarıdır. Bu nedenle anıt mezarlar bu alana yapılmış olmalı ve yamacın yukarısına doğru görülmeye başlayan oda mezarlar da benzer şekilde engebeli araziye ve işlenecek ana kaya hattına uyumlu konumlandırılmış olmalıdır. Batı Nekropol, kentin Hellenistik Dönem'e tarihlenen su kemeri çevresinden başlayarak kent surunun dış hattını takip ederek kuzey ve güney nekropollere uzanmaktadır. Batı Nekropol, kent surunun oldukça yakınına kadar uzanan mezarlarıyla, kent suruyla neredeyse birleşmektedir.

Güney Nekropol alanında 2021 yılında çalışmalara başlanmış ve henüz bu çalışmalar tamamlanamamıştır. Bu nedenle alanda yapılan ilk gözlemlerde,

---

153 Henry 2005, 193-194, pl. 197-198;
154 Henry 2005, 261, pl. 267;
155 Peschelow 1990, 154, Abb. 5, 8, 10; Peschelow 1991, 384, Abb. 2-4.
156 Çevik 1998, Res. 17, 21-24.
157 Gürel 2016, 287, Fig. 9.
158 Özdemir – Çekilmez 2020, 253, Fig. 8.
159 Özer – Taşkıran 2011, 281, Res. 4.
160 Trémaux, 1865-1868 Alinda; Reinach 1888, 45 vd, Pl. 62-63; Hellmann 2002, 314. Söz konusu araştırmacılar günümüz Karpuzlu ilçesi modern yerleşimi içerisinde kalan alanlarda anıt mezar olarak tanımlanabilecek yapıları aktarmış ve belgelemiştir.

oldukça geniş bir ana kaya kütlesi üzerine işlenmiş yan yana üç khamasorion, bir yuvarlak formlu kaya ostotheği ve yine aynı ana kaya üzerinde farklı konumlarda iki khamosoriondan oluşan büyük bir grup mezar tespit edilmiş olup ana kayanın güneyinde alt kotta yan yana dört ostothek ile kuzeybatısında ostothek ve khamosorionun birlikte işlendiği ayrı grup mezarlar da tespit edilmiştir. Alanda yapılan araştırmalarda nekropol alanının güney ve doğuya doğru yayılım gösterdiği ve yalnızca grup mezarlar değil aynı zamanda tekil örneklerin de bulunduğu geniş bir yayılım alanına sahip olduğu anlaşılmıştır. Alanda belgelenen mezar gruplarında özellikle üçlü khamosorion grubunun birbirilerine bitişik işlendiği ve kapaklarının boyutları, kalınlıkları, mezar teknelerinde tespit edilen derinlik ve iç kapak alanı yükseklikleri dikkate alındığında mezarların aynı dönemde yapılmış oldukları düşünülmektedir. Benzer şekilde ana kayanın alt kotunda yan yana işlenmiş olan dört ostotheğin de tek bir hizada bitişik ve aynı ölçülerde işlenmiş olması bu mezar grubunun da birbirileriyle aynı dönem içinde yapıldığını göstermesi açısından önemlidir.

Doğu Nekropol alanı, Alinda antik kenti Agorası'nın güneyinden başlayarak hem kuzey hem de güneye doğru yayılım göstermektedir. Günümüzde Karpuzlu ilçesinin içinde kalan nekropol alanında ilçe içinde ve kentin agora çevresinde anıt mezar, khamosorion ve lahit mezar tiplerine rastlanılmış olmasına rağmen modern yerleşimin içinde kalan birçok mezarın, devşirme malzeme (spolia) olarak kullanıldığı ve tahrip edildiği anlaşılmıştır.

İncelenen bir diğer özellik de mezarlarda kullanılan kapakların bezeme formlarıdır (Fig. 23). Alinda da şimdiye kadar belgelenen mezarlardaki kapakların uzun kenarlarında, tek uzun dörtgen formlu yuvarlatılmış veya keskin geçişli ve ikili kısa dörtgen formlu keskin geçişli olmak üzere iki ayrı bezeme tipi saptanmıştır. Kısa kenarlarda ise beşgen, dörtgen ve dairesel olmak üzere üç farklı bezeme tipi görülmektedir. Söz konusu bezemeler, kapakların tamamında kabartma şeklinde işlenmiştir. Khamosorion mezarlara ait kapaklarda uzun kenar bezemelerindeki çoğunlukla tek uzun dörtgen formlu yuvarlatılmış veya keskin geçişli tipte olup kısa kenarlarda ise genellikle dairesel formlu kabartmalar görülmektedir. Lahit mezarların kapaklarında ise uzun kenarlarda ikili kısa dörtgen formlu keskin geçişli tip sıklıkla kullanılırken kısa kenarlarda aynı oranda dörtgen ve dairesel form ağırlıklı kullanıma sahiptir. Dolayısıyla kapak tiplerinde tespit edilen uzun kenar bezeme tiplerinin daha ayırt edici olduğu görülmektedir. Buna karşın tamamı bezemesiz olan lahitlerde ve khamosorionlardaki söz konusu kapakların herhangi bir gruba ait olup olmadıkları, bezeme şemasının kökeni ve cinsiyet, yaş, sosyal sınıf gibi ayrımlara sahip olup olmadığına dair herhangi bir veri bulunmamaktadır.

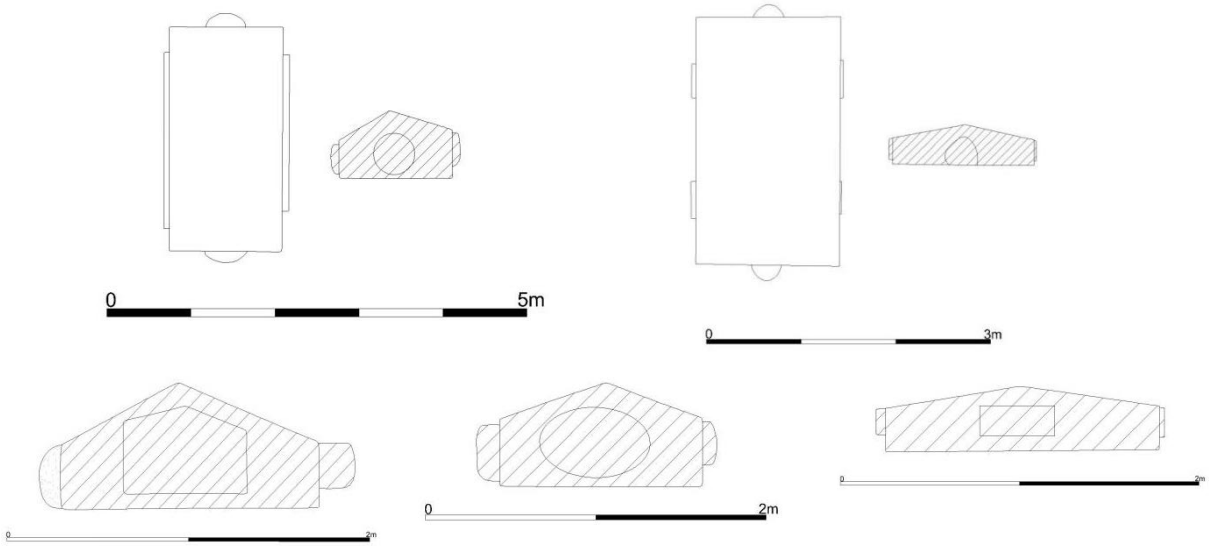

Fig. 23. Alinda Nekropolü Mezarlarına ait Kapak Bezeme Tipleri.

Kentteki mezarların tipolojik özelliklerini belirlemek amacıyla yapılan çalışmalarda mezarlara ait tekne ölçüleri ve kapaklar üzerinde de bir ölçü tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda en yoğun buluntu grubunu oluşturan khamosorionların tekne uzunluklarında belirli bir ölçü saptanabilmiştir. Özellikle Batı, Güney ve Doğu Nekropolis alanlarında bulunan örneklerde 1,5 ile 2,5 metre ortalama tekne uzunluğu görülmekle birlikte bazı örneklerde 2,5 metreyi aşan mezar tekneleri saptanmıştır. Benzer şekilde dörtgen formlu kaya ostothek tiplerinde de iç ölçülerin 0,30-0,50 metre aralığında olduğunu söylemek mümkündür.

Sonuç olarak çalışma alanındaki mezarların tamamı kent suru dışında tespit edilmiştir. Yapılan çalışmalarda genellikle oda mezarlarda görülen bir kaya kütlesinin mümkün olduğu kadar mezar mimarisinde kullanılmış olması ve bazı kaya oyuklarının mezar olarak kullanılmasının Alinda'ya özgü olduğu tespit edilmiştir. Oda mezar mimarisinde ölü gömme için kullanılan sandukalar, kapama blokları, ostothek, khamosorion ve lahitler ile bunlara ait kapaklardaki bezeme detaylarının ise Karia Bölgesi'ne özgü karakteristik özellikler taşıdığı görülmektedir. Bazı khamosorionlar, ostothek ve anıt mezarların mimarisinde görülen basamaklı podyum anlayışı ile piramidal üst örtü sistemi gibi bazı özellikler ise Arkaik Dönem'den başlayarak Roma İmparatorluk Dönemi sonuna kadar kullanılan özellikleri yansıtmaktadır. Bu detaylardan yola çıkarak Alinda'nın hem Karia Bölgesi ve hem de dönemin özelliklerini kendi gelenekleriyle harmanlayarak karakteristik bir mezar mimarisinin geliştirildiği anlaşılmaktadır. Ancak daha fazla bilgi elde edilebilmesi için kazı çalışmalarının yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Teşekkür

Alinda Antik Kenti ve Çevresi ile Gerga Kome Kutsal Alanı Arkeolojik Yüzey araştırmalarına verdikleri destekler ve resmi izinler nedeniyle T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'ne, Aydın Valiliğine, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Rektörlüğüne, Fen Edebiyat Fakültesi Dekanlığına, Arkeoloji Bölüm Başkanlığına, Aydın İl Kültür ve Turizm Müdürü ile Aydın Arkeoloji Müzesi Müdürlüğü'ne, Aydın Büyükşehir Belediyesi ve Karpuzlu Belediyesi Başkanlığına, Aydın Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına teşekkür ederiz. Arkeolojik yüzey araştırmaları, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından FEF/20014 numaralı "Aydin ili, Karpuzlu İlçesi, Alinda Antik Kenti Arkeolojik Araştırmaları 1" adlı güdümlü proje ile desteklenmiştir. Ayrıca 2020 yılından itibaren araştırmalar, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Tarih Kurumu tarafından desteklenmektedir. Destekleri nedeniyle tüm kurum ve kuruluşlara teşekkür ederiz.

KAYNAKÇA

Akarca 1952

A. Akarca, "Mylasa'da Hellenistik Bir Mezar / A Hellenistic Tomb In Mylasa", *Belleten 16,* Ankara,1952, 367-405.

Akçay 2008

T. Akçay, *Olba Mezarları,* Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin, 2008.

Aksu 2019

M. Aksu, *Tripolis Kuzey Nekropolü'nde Tespit Edilen Kayaoygu Oda Mezarlar Ve Buluntuları,* Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Denizli, 2019.

Akurgal 1998

E. Akurgal, *Anadolu Uygarlıkları,* İstanbul, 1998.

Altunay 2008

B. Altunay, *Seleukeia Pieria Doğu Nekropolü,* Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hatay, 2008.

Anabolu 1967

M. U. Anabolu, "Alinda Karpuzlu", *Tad XIV*, 1967, 87-102.

Anabolu 2001

A. U. İ. Anabolu, *İstanbul ve Anadolu'Daki Roma İmparatorluk Dönemi Mimari Yapıtları,* İstanbul, 2001.

Arıcı 2017

S. Arıcı, *Tripolis Nekropolisleri,* Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir, 2017.

Arıhan-Karagöz 2007

S. Arıhan-Karagöz, *Karia Bölgesi Ölü Gömme Adetleri,* Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007.

Arslan – Tüner-Önen 2014

M. Arslan – N. Tüner-Önen, 2012 Yılı Phaselis Antik Kenti ve Teritoryumu Yüzey Araştırması, *31. Araştırma Sonuçları Toplantısı Bildiri Kitabı,* Cilt 1, 2014,78-89.

Ashton 2006

R. H. J. Ashton, "The Beginning Of Bronze Coinage in Karia and Lykia", *The Numismatic Chronicle (1966),* 166, 2006,1-14.

Ateşlier 2004

S. Ateşlier, "Phokaia'Daki Taşkule Anıt Mezarının Üst Yapısına Ait Gözlemler," *Olba,* IX, 2004, 111-121.

Atıcı 1994

M. Atıcı, "Aphrodisias Müzesi 1992 Kabalar Kurtarma Kazısı", *4. Müze Kurtarma Kazıları Semineri,* 1994, 101-108.

Augé 1878

L. Augé, *Voyage Aux Sept Merveilles Du Monde.* Paris, 1878.

Aydoğmuş 2018

N. Aydoğmuş, *Çine Sarnıç Köy Oda Mezarı,* Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aydın, 2018.

Aytek vd. 2021

A. İ. Aytek – A Y. Yavuz – S. Kesici – E. B. Bağcı, "Myndos Nekropol İskeletlerinin Paleoantropolojik Analizi ve Bir Savaşçı Mezarı", *Antropoloji,* 41*,* 2021, 54-65.

Baldoni vd. 2004

D. Baldoni – C. Franco – P. Belli – F. Berti, *Karia'da Bir Liman Kenti İasos.* İstanbul, 2004.

Baran 2010

A. Baran, "Labraunda Kutsal Yolu Ve Antik Dönem Çeşme Yapıları / The Sacred Way to Labraunda and Ancient Spring Houses", Mylasa Labraunda Milas Çomakdağ Güneybatı Ege'de Arkeoloji Tarih ve Kırsal Mimari, Ed. F. Kuzucu - M. Ural, İstanbul, 2010, 121-137.

Baran 2018

A. Baran, "Thera Antik Kenti Ve Çevresi Yüzey Araştırması 2016 Yılı Çalışmaları", 35. *Araştırma Sonuçları Toplantısı Bildirisi,* Cilt 1, Ankara, 2018,1-13.

Baudet 1879

P. J. Baudet, *Mémoires De La Société De Géographie d'Anvers, Tome I,* Anvers, 1879.

Baughan 2008

E. P. Baughan, "Lale Tepe: A Late Lydian Tümülüs Nears Sardis, 3. The Klinai", In Love For Lydia. A Sardis Anniversary Volume Presented To Crawford H. Greenewalt, Jr. Archaeological Exploration Of Sardis, Report 4, Ed. N. D. Cahill Cambridge, 2008, 1–29.

Bayburtoğlu 1982

C. Bayburtoğlu, *Arkeoloji.* Ankara, 1982.

Baykan 2010

N. A. Baykan, *Kayseri İli Tomarza İlçesi'Ndeki Roma İmparatorluk Dönemi Lahitleri,* Kayseri Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri, 2010.

Bean 1971

G. E. Bean, *Turkey Beyond The Maeander: An Archaeological Guide***.** Londra, 1971.

Bean 1987

G. E. Bean, *Karia.* İzmir, 1987.

Bean 1997

G. E. Bean, *Eskiçağda Güney Kıyıları.* İstanbul, 1997.

Beaujeu 1955

J. Beaujeu, *La Religion Romaine a l'Apogée De l'Empire.* Paris, 1955.

Berns 2003

C. Berns, *Untersuchungen Zu Den Grabbauten Der Frühen Kaiserzeit In Kleinasien Asia Minor Studien 51.* Bonn, 2003.

Berti 1993

F. Berti, "Karia Iasos'u" Arslantepe, Hierapolis, Iasos Ve Kyme Türkiye'Deki İtalyan Kazıları, Ed. B. Berti - D. D. Bernardi Ferrero - M. Frangipane - S. Lagona - E. Özbayoğlu, Ankara, 1993, 119-142.

Bilgi vd. 2004

Ö. Bilgi – S. Atasoy – Ş. Dönmez – E. U. Ulugergerli, "Samsun İli 2002 Dönemi Yüzey Araştırması", 21. *Araştırma Sonuçları Toplantısı Bildirisi,* Cilt 1, 2004, 87-96.

Bindokat-Peschlow 2005

A. Bindokat-Peschlow, *Feldforschungen Im Latmos,* Milet Band III,6, Bonn, 2005.

Blümel 2018

W. Blümel, *Inschriften Aus Nordkarien: Inschriften Griechischer Städte Aus Kleinasien,* Band 71. Bonn, 2018.

Bockisch vd. 2013

G. Bockisch – P. Ruggendorfer – L. Zabrana, "Temple And Altars For Greek And Carian Gods. New Evidence For Religious Life In Alinda During The Late Classical And Hellenistic Period", 4th Century Karia. Defining a Karian Identity Under The Hekatomnids, Varia Anatolica 28, Ed. O Henry, İstanbul, Paris, 2013, 129-162.

Bora 2019

A. Bora, "Lysimakhos ve Belevi: Arkeolojinin Bitmeyen Mücadelesi ve Etkileşime Dair Öneriler", *Çeşm/i Cihan: Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları E Dergisi,* Cilt 6, Sayı 1, 2019, 19-35.

Boutkowski 1877

A. Boutkowski, *Dictionnaire Numismatique Pour Servir Guide Aux Amateurs, Experts Et Acheteurs Des Romaines Imperiales & Grecques Coloniales Avec Indication De Leur Degré De Rareté Et De Leur Prix Actuel Au Xixme Siecle Suivi d'Un Résumé De Ventes Publiques De Paris Et De Londre,* Leipzig, 1877.

Boysal – Kadıoğlu 1998

Y. Boysal – M. Kadıoğlu, "1997 Yılı Stratonikeia Nekropol Çalışmaları", 20. *Kazı Sonuçları Toplantısı Bildirisi,* Cilt 2, Ankara, 1998, 215-228.

Boysal 1979

Y. Boysal, "Turgut Kazıları", *8. Türk Tarih Kongresi*, 1979, 389–390.

Boysal 1985

Y. Boysal, "1984 Yılı Stratonikeia Kazısı", 7. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, Ankara, 1985, 519-522.

Boysal 1987

Y. Boysal, "Stratonikeia Nekropolü'Nün Tarihsel Süreci", Remzi Oğuz Arık Armağanı, Ed. H. R. Çongur Ankara, 1987, 51-68.

Boysal 1998

Y. Boysal, "1996 Yılı Stratonkeia Çalışmaları". 19. *Kazı Sonuçları Toplantısı,* Cilt 2, Ankara, 1998, 153-160.

Bricault – Ashton 2008

L. Bricault – R. Ashton, *Sylloge Nummorum Religionis Isiaca Et Sarapiacae (Snris), Academiades Inscription Et Belles Lettres.* Paris, 2008.

Bruzen La Martiniere 1732

A. A. Bruzen La Martiniere, *Le Grand Dictionnaire Géographique Et Critique, Tome 4, Premiere Partie.* La Haye/Amsterdam/Rotterdam, 1732.

Bruzen La Martiniere 1736

A. A. Bruzen La Martiniere, *Le Grand Dictionnaire Géographique Et Critique, Tome 6, Premiere Partie.* La Haye/Amsterdam/Rotterdam, 1736.

Bryce 2009

T. R. Bryce, *The Peoples And Places Of Ancient Western Asia,* New York, 2009.

Buluç 1970

S. Buluç, "Belevi Mezar Anıtı", 7. *Türk Tarih Kongresi,* Cilt 1, Ankara, 1970, 137–144.

Butler 1922

H. C. Butler, *Sardis Volume I: The Excavations, Part I: 1910-1914,* Leyden, 1922.

Büyüközer 2014

G. Z. Büyüközer, "Börükçü Nekropol Alanından Bir Arkaik Mezar", *Tüba/Ar Türkiye Bilimler Akademisi Arkeoloji Dergisi,* 17, 2014, 111-128.

Büyüközer 2015

A. Büyüközer, "Isauria Bölgesi'nden Bir Kaya Anıtı: Basamaklı Sunak Mı? Mezar Mı?*", OLBA,* 23*,* 2015, 417-446.

Cahill 1988

N. Cahill, "Taş Kule: A Persian/Period Tomb Near Phokaia", *American Journal of Archaeology,* Vol. 92, No. 4, 1988, 480–501.

Callatay 2006

F. Callatay, *Quantifications Et Numismatique Antique***,** Monet, 2006.

Calmet 1736

A. Calmet, *Histoire Universelle Sacrée Et Profane Depuis Le Commencement Du Monde Jusqu'à Nos Jours, Tome II,* Strasbourg, 1736.

Capdetrey – Nelis-Clement 2006

L. Capdetrey – J. Nelis-Clement, *La Circulation De l'Information Dans Les États Antiques: Actes De La Table Ronde, Institut Ausonius,* Pessac, 2006.

Carstens 2004

A.M. Carstens, "Rock/Cut Tombs In The Halikarnassos Peninsula", *Proceedings Of The Danish Institute At Athens,* 4*,* 2004, 49–67.

Carstens 2008

A.M. Carstens, "Tombs Of The Halikarnassos Peninsula-The Late Bronze And Early Iron Age", Halicarnassian Studies V, Ed. P. Pedersen, Odense, 2008, 52-118.

Cavalier 2012

L. Cavalier, "Portiques En Bordure Des Agoras d'Asiemineure à l'Époque Hellénistique Et à l'Époqueimpériale", Basilicas And Agoras Of Greece And Asia Minor*,* Ed. L. Cavalier ve D. Courtils*,* Fransa, 2012, 241-256.

Chandler 1817

R. Chandler, *Travels In Asia Minor And Greece***.** Oxford, 1817.

Chaussard 1802

P. Chaussard, *Histoire Des Expéditionsd'Alexandre; Rédigée Sur Les Mémoires De Ptoléméeet d'Aristobule, Ses Lieutenans, Par Flave Arrien De Nicomédie, Tome III*, Paris, 1802.

Chevreau 1686

U. Chevreau, *Histoire Du Monde, Tome I,* Paris, 1686.

Civelek 2006

A. Civelek, "Stratonıkeıa/Akdağ Nekropolisi'nden Bir Mezar", *Anadolu 30,* 2006, 47-64.

Çankaya 2013

A. Çankaya, "Bademli/Yuvalak Tümülüsleri Işığında Pisidia Bölgesi'Nin Hellenistik Dönem Öncesi Mezar Mimarisi", Pisidia Sempozyumu (2012) / Pisidia Araştırmaları I, Ed. B. Hürmüzlü – M. Fırat - A. Gerçek, Isparta, 2013, 246-256.

Çekilmez – Kapuci 2020

M. Çekilmez – U. Kapuci, *Alinda Araştırmaları - I,* Aydın, 2020.

Çekilmez vd. 2020

M. Çekilmez – E. Özdemir – M. Arınç – G. T. Toprak – Y. Taşdelen – B. C. Bayraktar, "Alinda Antik Kenti 2020 Yılı Kuzey Nekropolis Çalışmaları", Alinda Araştırmaları-I, Ed. M. Çekilmez – U. Kapuci Aydın, 2020, 165-306.

Çekilmez 2017

M. Çekilmez, "2015 / 2016 Yılları Yüzey Araştırmalarına Göre Myrina Nekropolü", *Myrina ve Gryneion Arkeolojik Yüzey Araştırmaları Belgeler ve Yeni Araştırmalar* 1. Cilt, Ed. M. Çekilmez, E Dereboylu Poulain İzmir 2017, 157-174.

Çelgin 1990

A. V. Çelgin, *Termessos Kenti Nekropol'leri,* İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 1990.

Çevik – İplikçioğlu 2003

N. Çevik – B. İplikçioğlu, Epigraphische Mitteilungen Aus Antalya X: Neues Zu Den Felsostotheken In Trebenna. *Ea Epigraphica Anatolica 35,* 2003, 147–156.

Çevik vd. 1999

N. Çevik – İ. Kızgut – Ş. Aktaş, "1997 Yılı Trebenna ve Çevresi Yüzey Araştırmaları", 16. *Araştırma Sonuçlar Toplantı Bildirisi*, Cilt 2, Ankara, 1999, 401-421.

Çevik vd. 2004

N. Çevik – B. Varkıvanç – S. Bulut – E. Akyürek, "Trebenna ve Çevresi Yüzey Araştırmaları 2002", 21. *Araştırma Sonuçlar Toplantı Bildirisi,* Cilt 1, Ankara, 2004, 265-278.

Çevik 1998

N. Çevik, "Yuvarlak Kaya Ostothekleri" Trebenna'Da Belgelenen Yeni Bir Mezar Tipi Ve Onun Işığında Benzeri Çukurların Yeniden İrdelenmesi", *Adalya* II, 1998, 127-150.

Çevik 2008

N. Çevik, "Kitanaura: Doğu Likya'da Bir Kent". Festschrift Für Prof. Dr. Haluk Abbasoğlu Zum 65. Geburtstag, Ed. İ. Delemen – S. Çokay Kepçe - A. Özdizbay - Ö. Turak, İstanbul, 2008, 2-13.

Çevik vd. 2005

N. Çevik – B. Varkıvanç – S. Bulut – İ. Kızgut – E. Akyürek – İ. Pimouguet-Pedarros, "Bey Dağları Yüzey Araştırmaları 2003: Neapolis/Kelbessosve Çevreleri", 22. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 1, Ankara, 2005, 101-114.

Çörtük 2020

U. Çörtük, "The Tomb Architecture Of Pisye / Pladasa Koinon", *Cedrus,* 8, 2020, 351-381.

D'Aiglun 1881

A. D'Aiglun, *Principes De La Fortificationantique: Précis Des Connaissances Techniquesnécessaires Aux Archéol Ogues Pour Explorer Lesruines Des Anciennes Forteresses.* Ducher&Cie, 1881.

De Witte 1841

J. De Witte, *Sur Les Antiquités De Smyrne Et De Constantinople, Académie Royale De Bruxelles (Extrait Du Tom Ix, No.1, Des Bulletins),* Constantinople, 1841.

Delisle De Sales 1782

J. B. Delisle De Sales, *Histoire Des Hommes Ou Histoire Nouvelle De Tous Les Peuples Du Monde, Partie De l'Histoire Ancienne, Tome XIII,* Paris, 1782.

Deniz vd. 2011

B. Deniz – Ç. Kılıçaslan – B. Kara – T. H. Göktuğ – E. Kutsal, "Evaluation Of The Tourism Potential Of Besparmak Mountains In The Respect Of Protection/Use Balance", *Procedia/Social and Behavioral Sciences,* 19, 2011, 250-257.

Deschamps – Cousin 1894

G. Deschamps – G. Cousin, "Voyage En Asie Mineure", *BCH* 18, 1894, 39-41.

Diler vd. 2008

A. Diler – S. Türkoğlu – U. Çörtük – Ş. Gümüş, "Bodrum Yarımadası Leleg Yerleşmeleri, Pedasa, Aspat, Kissebükü/Anastasiapolis, Mylasa, Sarıçay Ovası, Damlıboğaz (Hydai)-Pilavtepe, Kedreai (Sedir Adası) ve Mobolla Yüzey Araştırmaları 2006/2007", 26. *Araştırma Sonuçları Toplantısı Bildirisi,* Cilt 3, Ankara, 2008, 125-143.

Diler 2001

A. Diler, "Damlıboğaz/Hydai ve Leleg Yarımadası Araştırmaları / 2000", 19. *Araştırma Sonuçları Toplantısı Bildirisi,* Cilt 1, Ankara, 2001, 225-236.

Diler 2002

A. Diler, "Damlıboğaz ve Leleg Yarımadası Araştırmaları 2001", 20. *Araştırma Sonuçları Toplantısı,* Cilt 2, Ankara, 2002, 11-22.

Diler 2004

A. Diler, "Bodrum Yarımadası Leleg Yerleşimleri Pedasa, Mylasa, Damlıboğaz Ve Kedreai (Sedir Adası) Yüzey Araştırması/2003", 22. *Araştırma Sonuçları Toplantısı,* Cilt 2, Ankara, 2004, 137-146.

Diler 2006

A. Diler, "Pedasa Geç Protogeometrik Tümülüsü Ve Leleglerde Ölü Inancı", Anadolu Arkeolojisine Katkılar 65. Yaşında Abdullah Yaylalı'ya Sunulan Yazılar, Ed. T. Takaoğlu, İstanbul, 2006, 109-131.

Dinç 1993

R. Dinç, *Lydia Tümülüsleri,* Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir, 1993.

Dinsmoor 1989

W. B. Dinsmoor, *The Architecture Of Ancient Greece,* London, 1989.

Doğanay vd. 2017

O. Doğanay – S. Altun – Ö. Altun, "Zengibar Kalesi (Konya/ Bozkır) 2015 Yılı Yüzey Araştırmaları", 34. *Araştırma Sonuçları Toplantısı Bildirisi,* Cilt 2, Ankara, 2017, 443-458.

Doğanay vd. 2016

O. Doğanay – E. Köker – A. Yılmazer – S. Altun, "Zengibar Kalesi (Isaura) 2014 Yılı Yüzey Araştırmaları", 33. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 2, Ankara, 2016,207-216.

Doruk 1987

S. Doruk, "Antik Alinda Kentindeki Pazar Yapısı", *Belleten* 51, Ankara, 1987, 117-138.

Dökü – Baytak 2012

F. E. Dökü – İ. Baytak, "Uylupınar Örneğinde Bir Model Olarak Göl Adası Yerleşimi ve Arazi Kullanımı", I. Pisidia Araştırmaları Sempozyumu Bildiri Kitabı, Ed. B. Hürmüzlü – M. M. Fırat - A. Gerçek, Isparta, 2012, 71-89.

Dökü – Baytak 2016

F. E. Dökü – İ. Baytak, "Uylupınar (Erken Kibyra) Yerleşmesi 2013-2014 Yılları Yüzey Araştırmaları 2012", 33. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 1, Ankara, 2016, 217-240.

Dökü 2014

F. E. Dökü, "Uylupınar Yerleşmesi (Erken Kibyra) Ve Çevresi Yüzey Araştırması 2012", 31. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 2, Ankara, 2014, 395-406.

Droysen 1884

J. G. Droysen, *Histoire De l'Hellénisme: Histoire Des Successeurs d'Alexandre (Diadoques),* Paris, 1884.

Dumerson 1829

T. M. Dumerson, *Description Des Medailles Antiques Du Cabinet De Feu Allier De Hauteroche,* Paris, 1829.

Ekici 2013

M. Ekici, *Karia Şehir Sikkeleri ve Lagina'Da Bulunan Sikkelerin Değerlendirilmesi,* Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya, 2013.

Ekinci 2006

H. A. Ekinci, "Burdur, Karamanlı Üç Tümülüsler Kurtarma Kazısı", *Anmed: News Ofarchaeologyfrom Anatolia's Mediterranean Areas* 4, Antalya, 2006, 143-146.

Erdan – Çekilmez 2022

E. Erdan – M. Çekilmez, Evidence for Prehistoric Human Presence and Activity in Alinda: A New Rock Painting, Arma 2, 2022, 14-32.

Erdoğan 2007

S. Erdoğan, *Gordion Tümülüsleri Işığında Frigler'de Oda Mezarlara Ölü Gömme Gelenekleri,* Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2007.

Ergeç 1999

R. Ergeç, "Anazarbus Antik Kenti Ve Nekropolü" In: La Cilicie: Espaces Et Pouvoirs Locaux (Iie Millénaire Av. J./C.-Ive Siècle Ap. J./C.)", *Varia Anatolica* 13, İstanbul, 1999, 389-410.

Erginer 2019

G. E. Erginer, *Klazomenai Ağaçlı Yol Nekropolisi*, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2019.

Erim 2002

K. T. Erim, *Aphrodisias*, İstanbul, 2002.

Erol 2013

A. F. Erol, "Ordu İli, Fatsa İlçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması 2011", 31. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 2, Ankara, 2013, 183-196.

Erol 2014

A. F. Erol, "Fatsa İlçesi Yüzey Araştırması 2014", 32. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 2, Ankara, 2014, 161-174.

Fabricius 1889

E. Fabricius, "Zu Den Institutschriften", *AA*, 1889, 188-189.

Fellows 1841

C. Fellows, *An Account Of Discoveries In Lycia.* London, 1841.

Foça 2011

S. Foça, *İzmir İli Aliağa İlçesi Kendirci Mevkii İDÇ Liman Kurtarma Kazısı'nda Ortaya Çıkarılan Bir Grup Mezarın İncelenmesi,* Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2011.

Garlan 1974

Y. Garlan, *Recherches De Poliorcétique Grecque, Béfar 223,* Atina, 1974.

Garstang – Gurney 1959

J. Garstang – O. R. Gurney, *"The Tawagalawas Letter", The Geography Of The Hittite Empire,* London, 1959.

Garstang 1943

J. Garstang, "Hittite Military Roads In Asia Minor a Study In Imperial Strategy With a Map", *AJA,* XVII, 1943, 35-62.

Gerber 2014

C. Gerber, "Iasos, The Carian Chalcolithic And Its Relations With Northern Central Anatolia". *Western Anatolia Before Troy. Proto/Urbanisation In The 4th Millennium BC?* Ed. B. Horejs – M. Mehofer, Wien, 2014, 105-124.

Giovannini 2007

A. Giovannini, *Les Relations Entre États Dans La Grece Antique: Du Temps d'Homere À L'Intervention Romaine (Ca.700/200 Av.J.C),* Steiner, 2007.

Glotz – Cohen 1939

G. Glotz – R. Cohen, *Histoire Grecque: Alexandre Et l'Hellenisation Du Monde Antique*, Fransa, 1939.

Gurney 1992

O. R. Gurney, "Hittite Geography: Thirty Years On". Hittite And Other Anatolian And Near Eastern Studies In Honor Of Sedat Alp, Ed. H. Otten – H. Ertem – E. Akurgal – A. Süel, Ankara,1992, 213-221.

Güleç vd. 2004

E. Güleç – M. Sağır – İ. Özer – Z. Satar, "Börükçü İskeletlerinin Paleoantropolojik İncelenmesi", 19. *Arkeometri Sonuçları Toplantısı,* Ankara, 2004, 27-40.

Güleç 1996

E. Güleç, *"Datça/Burgaz İskeletlerinin Patolojisi", I. Ulusal Biyolojik Antropoloji Sempozyumu,* Ankara, 1996.

Gümüş 2013

Ş. Gümüş, *Pedasa Leleg Tümülüsleri,* Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Aydın, 2013.

Gür 2014

Y. Gür, *Alabanda Batı Nekropol'ündeki Lahitler,* Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aydın, 2014.

Gür 2020

B. Gür, "Hitit Belgelerindeki Iyalanda/Iyalanti'Nın Lokalizasyonu ve Alinda Eşitlemesi Üzerine Kısa Bir Değerlendirme", Alinda 1: Eski Belgeler Ve Yeni Araştırmalar, Ed. M. Çekilmez – U. Kapuci, Aydın, 2020, 33-44.

Gürbüzer 2006

M. Gürbüzer, *İdyma'daki Hellenistik Dönem Oda Mezarları,* Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla, 2006.

Gürbüzer 2016

M. Gürbüzer, "Menias'ın Idyma'Daki Oda Mezarı / Chamber Tomb Of Menias In Idyma", *Arkeoloji Dergisi,* 21, 2016, 105-125.

Gürel 2016

B. Gürel, *Phaselis Kuzeybatı Nekropolis: Tipoloji, Belgeleme ve Arşivleme,* Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya, 2016.

Hawkins 1998

J. D. Hawkins, "Tarkasnawa King Of Mira "Tarkondemos", Boğazköy Sealings And Karabel, *Anatolian Studies,* 48, 1998, 1-31.

Head 1897

Ba. V. Head, *Catalogue Of The Greek Coins, Caria, Cos, Rhodes", A Catalogue Of The Greek Coins In The British Museum,* London, 1897.

Hellman 2002

M. C. Hellman, *L'Architecture Grecque: Architecture Religieuse Et Funéraire,* Paris, 2002.

Hennin 1830

M. Hennin, *Manuel De Numismatique Ancienne,* Paris, 1830.

Henry vd. 2012

O. C. Henry – L. Karlsson – J. Bild, "Le Sanctuaire De Labraunda. Historique, État Des Lieux Et Perspectives De Recherche", *Anatolia Antiqua* 20, İstanbul, 2012, 227-260.

Henry 2005

O. C. Henry, *Tombes De Carie/Tombes Cariennes Contribution De L'Archetecture Funereire A L'Histoire De Aux Periodes,* Bordeux, 2005.

Henry 2009

O. C. Henry, *Tombes De Carie: Architecture Funéraire Et Culture Carienne Vie/Iie s. Av. J./C.*, Rennes, 2009.

Henry 2010

O. C. Henry, "Labraunda'Da Nekrapolü / Necropolis Of Labraunda", Mylasa / Labraunda MiLas / Çomakdağ, Güney Ege Bölgesinde Arkeoloji, Tarihi Ve Kırsal Mimari / Archaeology, Historical Andrural Architecture In Southern Aegean, Ed. M. Ural - F. Kuzucu, İstanbul, 2010, 71-128.

Henry 2012

O. C. Henry, "Buildings The Mountain, The Isolated Settlement of Karapınar in Karia", Stratonikeia'dan Lagina'ya, A. A. Tırpan'a Armağan, Ed. B. Söğüt, İstanbul, 2012, 289-302.

Henry 2020

O. C. Henry, "Karia Anıtsal Mezarları ve Maussolleionları Üzerine Bir Araştırma", Karialılar; Denizcilerden Kent Kuruculara, Ed. O. C. Henry - A. Belgin Henry, İstanbul, 2020, 296-319.

Houssoulier 1902

B. Houssoulier, *Etudes Sur l'Histoire De Milet Et Du Didymeion,* Volume 1/3, E.Bouillon, 1902.

Hülden 2006

O. Hülden, *Gräber Und Grabtypen Im Bergland Von Yavu (Zentrallykien) Studien Zur Antiken Grabkultur In Lykien,* Bonn, 2006.

Işık 1998

C. Işık, *Die Ergebnisse Der Ausgrabungen In Kaunos Bis Zur Entdeckung Der Bilingue,* Berlin, 1998.

İdil 1993

V. İdil, "Nysa Kazısı 1992 Yılı Çalışmaları", 15. *Kazı Sonuçları Toplantısı,* Cilt 2, Ankara, 1993.

İdil 1998

V. İdil, *Likya Lahitleri*, Ankara, 1998.

İdil 1999

V. İdil, *Nysa ve Akharaka,* İstanbul, 1999.

Janssen 1866

L. J. F. Janssen, *Les İnscriptions Grecques Et Etrusques Des Pierres Gravées Du Cabinet De S: M. Le Roi Des Pays/Bas,* La Haye, 1866.

Jeppesen – Zahle 1970

K. Jeppesen – J. Zahle, "Investigations On The Site Of The Mausoleum 1970/1973", *AJA* 79, 1970, 67-79.

Kapuci – Doymaz 2020

U. Kapuci – Ş. Doymaz, "2020 Yılı Arkeolojik Yüzey Araştırmalarına Göre Alinda Tiyatrosu: İlk Gözlem Ve Değerlendirmeler", Alinda 1: Eski Belgeler Ve Yeni Araştırmalar, Ed. M. Çekilmez – U. Kapuci, Aydın, 2020, 147-164.

Karaüzüm 2005

G. Karaüzüm, *Doğu Dağlık Kilikia (Olba) Bölgesi Lahitleri,* Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin, 2005.

Karlsson vd. 2013

L.Karlsson – O. Henry – J. Blid, "Labraunda 2011", 34. *Kazı Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 2, Ankara, 2013, 455-471.

Karlsson 1994

L. Karlsson, "Thoughts About Fortifications In Caria From Maussollos To Demetrios Poliorketes," *Revue Des ÉTudes Anciennes. Tom. 96, n°1/2. Fortifications Et Défense Du Territoire En Asie Mineure Occidentale Et Méridionale. Table Ronde Cnrs,* 1994, 141-153.

Kızgut 2010

İ. Kızgut, "Beydağları Yüzey Araştırmaları 2008". 27. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 3, Ankara, 2010, 339-357.

Kızıl – Doğan 2018

A. Kızıl – T. Doğan, "Euromos Güney Nekropolis'te Ortaya Çıkarılan Geometrik ve Arkaik Dönem Mezarları, *TÜBA/AR,* 23, 2018, 137-155.

Kızıl 1999

A. Kızıl, *Karya Bölgesi Roma Dönemi Anıt Mezarları,* Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya, 1999.

Kızıl 2018

A. Kızıl, "Mylasa (Milas) Roma Dönemi Tonoz Çatılı Oda Mezarlar", *Arkeoloji Dergisi* 23, 2018, 183-197.

Kızıl 2020

A. Kızıl, "Uzunyuva Kutsal Alanı Ve Hekatomneion Mimarisi", Mylasa Uzunyuva Hekatomneion'u, Ed. A. Diler, İstanbul, 2020, 115-197.

Koch 2001

G. Koch, *Roma İmparatorluk Dönemi Lahitleri,* Çev. Z. Zühre İlkgelen, İstanbul, 2001.

Konecny – Ruggendorfer 2014

A. L. Konecny – P. Ruggendorfer, "Alinda in Karia: The Fortifications", *Hesperia* 83, No. 4, 2014, 709-746.

Kumandaş 2004

H. Kumandaş, *Ordu İli Kaya Mezarları,* Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 2004.

Küçükçoban 2001

F. Küçükçoban, "2000 Yılı Akdağ Kurtarma Kazısı", 12. *Müze Çalışmaları ve Kurtarma Kazıları Sempozyumu* Ankara, 2001, 251-262.

Küçükefe 2011

E. Küçükefe, *Troas Bölgesi Ölü Gömme Gelenekleri,* Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum, 2011.

Küçükeren 2005

C. C. Küçükeren, *Ege'De Bir Anadolu Uygarlığı Karia,* İstanbul, 2005.

Küçükgüney – Altun 2009

Z. Küçükgüney – P. T. Altun, "İDÇ Liman Kurtarma Kazısı (İzmir İli, Aliağa İlçesi, Çakmaklı Köyü, Kendirci Mevkii 613 Ve 68 Parsellere Ait)", 17. *Müze Çalışmaları ve Kurtarma Kazıları Sempozyumu,* Ankara, 2009, 53 –74.

Laumonier 1934

A. Laumonier, “Inscription De Carie”, *BCH* 58, 1934, 291-380.

Laumonier 1936

A. Laumonier, “Archéologie Carienne”, *BCH* 60, 1936, 298-299.

Laumonier 1958

A. Laumonier, *Les Cultes Indigènes En Carie (Bibliothèque Des Écoles Françaises d'Athènes Et De Rome. Fasc. CLXXXVIII,* Paris, E. Deboccard, 1958.

Le Bas 1844

P. Le Bas, “La Revue Independante”, Mai/Juin XIV, 1844, 532-533.

Lebrun 1995

R. Lebrun, “Réflexions Sur Le Lukka Et Environs Au 13.Eme S. Av.J. C. K. Van Lerberghe”, Immigration and Emigration Within The Ancient Near East, Festschrift E. Lipinski, Orientalialovaniensia Analecta 65, Ed. A. Schoors, Leuven, 1995, 139-152.

Lefevre 2007

F. Lefevre, *Histoire Du Monde Grecantique, Librairie Générale Française,* Fransa, 2007.

Lehmann 1957

K. Lehmann, “*Kallistratos Meets a Centaur*”, *AJA* 61, 1957, 123-127.

Lenger 2013

D. S. Lenger, “Yeni Bulgular Işığında Kaunos’a Atfedilen Makedon Krali Darpları” *Adalya* 16, 2013, 61-69.

Love 1970

I. C. Love, “A Preliminary Report Of The Excavations At Knidos, 1969”, *AJA,* 74, 2, 1970, 149-155.

Marchese 1986

T. R. Marchese, *The Lower Maeander Flood Plain, Parts I And Ii. A Regional Settlement Study.* Oxford, 1986.

Mclauchlin 1985

B. K. Mclauchlin, *Lydian Graves And Burial Customs (Asia Minor),* Berkeley, 1985.

Mcnicoll 1997

A. W. Mcnicoll, *Hellenistic Fortification From Theaegean to The Euphrates,* London, 1997.

Mellink 1972

M. J. Mellink, “Excavations At Karataş/Semayük And Elmalı, Lycia, 1971” *AJA,* 76 3, 1972, 257-259.

Mendel 1914

G. Mendel, *Catalogue Des Sculptures Grecques, Romaines Et Byzantines Vol 2*, Constantinople, 1914.

Mentelle 1787

M. Mentelle, *Encyclopedie Methodique: Géographie Ancienne, Tome 1,* Paris-Liege, 1787.

Metin vd. 2016

H. Metin – B. A Polat Becks - R. Becks - S. Soslu, “Kremna Ve Çevresi Yüzey Araştırması 2014”, 33. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 1, 2016, 205-216.

Mionnet 1833

T. E. Mionnet, *Description De Medailles Antiques, Etc: Supplement, Volume 6,* Paris, 1833.

Mionnet 1837

T. E. Mionnet, *Description De Médailles Antiques, Grecques Et Romaines,* Paris, 1837.

Moréri 1718

L. Moréri, *Le Grand Dictionnaire Historique Ou Lemélange Curieux De L'Histoire Sacrée Et Prophane, Tome I,* Paris, 1718.

Müller 1851

L. Müller, *Description Des Monnaies Antiques Au Musée Thorvaldsen,* Kopenhag, 1851.

Nissen 2013

C. Nissen, *Asclepios Et Hippocrate: Etude Des Cultes Guerisseurs Et Des Médecins,* Liège, 2013.

Oskay 2021

B. Oskay, "Knidos Antik Kenti Yerleşim Planı ve Mimari Dokusunun Analizi", *İmgelem* 5,8, 2021, 59-90.

Öğün vd. 2001

B. Öğün – C. Işık – N. O. Özer – A. Diler – B. Schmaltz – C. Marek – M. Doyran, *Kaunos / Kbid: 35 Yılın Araştırma Sonuçları (1966–2001),* Antalya, 2001.

Öğün 1983

B. Öğün, "Kaunos Kazıları (1982)", 5. *Kazı Sonuçları Toplantısı Bildirisi,* Ankara, 1983, 239-240.

Öhlinger – Ruggendorfer 2010

B. Öhlinger – P. Ruggendorfer, "Alinda-Development And Transformation Of a North Karian Settlement", Mylasa, Labraunda, Milas /Çomakdağ, Ed. F. Kuzucu – M. Ural, İstanbul, 2010, 139-151.

Özdemir – Çekilmez 2020

E. Özdemir – M. Çekilmez, "Myrina Antik Kenti Nekropolü, Mezar Tipleri ve Ölü Gömme Adetleri", Aliağa Ve Çevresi: Uluslararası Aliağa Ve Çevresi/ Aiolis Bölgesi/ Arkeoloji Ve Disiplinlerarası Araştırmalar Sempozyumu, Ed. M. Çekilmez, İzmir, 2020, 243-277.

Özdemir 2014

E. Özdemir, *Alabanda Klasik Dönem Oda Mezarı,* Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aydın, 2014.

Özdemir 2019

E. Özdemir, "Alabanda Territoriumundan Oda Mezarlar: Tipoloji ve Kronolojiye İlişkin Öneriler", Rıfat Ergeç Armağanı, Ed. T. Demir – M. Ekici – M. Ş. Dinç – Ç. M. Turhan, Gaziantep, 2019, 245-260.

Özen 2001

S. Özen, *Die Schlichten Gräber Von Kaunos Und Verwandte Bestattungen Im Westlichen Kleinasien.* Kiel, 2001.

Özer – Taşkıran 2011

E. Özer – M. Taşkıran, "2009 Yılı Sillyon Antik Kenti Ve Çevresi Yüzey Araştırması", 28. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 3, Ankara, 2011, 279-296.

Özer 2012

E. Özer, "2010 Yılı Sillyon Antik Kenti Ve Çevresi Yüzey Araştırması", 29. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 3, Ankara, 2012, 33-48.

Özer 2019

B. Özer, "Erken Demir Çağı'nda Karia'da Mezar Mimarisi ve Ölü Gömme Gelenekleri: Keramos Kırsalı, Hüsamlar Nekropolisi'nden MÖ. 12. yüzyılın İlk Sakinlerine Ait Dikdörtgen Planlı Oda Mezarlar", *OLBA* 27*,* 2019, 133-168.

Özgan vd. 2003

R. Özgan – C. Özgan – I. Jenkins – H. Mert, "2000 Knidos Kazıları", 23. *Kazı Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 2, Ankara, 2003,51-364.

Özgan 1996

R. Özgan, "1995 Knidos Kazıları Raporu", 18. *Kazı Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Ankara, 1996, 273-296.

Özgan 2002

C. B. Özgan, *Knidos Antik Kent Rehberi,* Konya, 2002.

Özkaya vd. 1999

V. Özkaya – O. San – G. Barın, "Alinda (Karpuzlu)*",* 16. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 2, Ankara*,* 1999, 299-323.

Özkaya – San 2000

V. Özkaya – O. San, "Alinda Nekropolü/I", 17. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 2, 2000, Ankara, 263-278.

Özkaya – San 2001

V. Özkaya – O. San, "Alinda Nekropolü-II", 18. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 1*,* Ankara, 2001, 181-196.

Özkaya – San 2002

V. Özkaya – O. San, "Alinda And Amyzon, Two Ancient Cities in Caria", 19. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 1, Ankara, 2002, 237-254.

Özkaya – San 2003

V. Özkaya – O. San, "Alinda. An Ancient City With Its Remains And Monumental Tombs In Caria", *Rea Revue Des Études Anciennes* 105*,* 2003, 103-125.

Özyiğit 2003

Ö. Özyiğit, "2000/2001 Phokaia Kazı Çalışmaları", 24. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 2, Ankara, 2003, 333-350.

Pamir – Yamaç 2012

H. Pamir – İ. Yamaç, "Hatay Yüzey Araştırmaları 2010 Antakya, Samandağ, Yayladağı Ve Altınözü", 29. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 2, Ankara, 2012, 361-378.

Pamir 2011

H. Pamir, "Hatay İli Antakya, Samandağı, Altınözü ve Yayladağı Yüzey Araştırmaları 2009", 28. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 3*,* Ankara, 2011, 371-395.

Parisot 1835

V. Parisot, *Encyclopédie Des Gens Du Monde, Tome IV.II,* Paris, 1835.

Paton – Myres 1896

W. R. Paton – J. L. Myres, "Karian Sites And Inscriptions"*, JHS* 16*,* 1896, 188-236.

Paton 1900

W. R. Paton, "Sites In E. Karia And S. Lydia", *JHS* 20, 1900, 57-80.

Pedersen 1994

P. Pedersen, "The Ionian Renaissance And Some Aspects Of Its Origin Within The Field Of Architecture And Planning", Hekatomnid Karia And The Ionian Renaissance: Acts Of The International Symposium At The Department Of Greek And Roman Studies, Odense University, 28/29 November, 1991, Ed. J. Isager, Odense, 1994, 11-35.

Perrot – Chipiez 1892

G. Perrot – C. Chipiez, *History Of Art In Phrygia, Lydia, Caria And Lycia,* London, 1892.

Perrot 1664

N. Perrot, *Les Gverres d'Alexandre Par Arrian*, Paris, 1664.

Peschelow 1990

A. Peschelow, "Die Nekropo1en Von Latmos Und Herak1eia Am Latmos", 7. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Ankara, 1990,153-169.

Peschelow 1991

A. Peschelow, "Die Nekropole Von Herakleia Am Latmos", 8. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Ankara, 1991, 383-400.

Peschelow 1997

A. Peschlow, "Die Arbeiten Deslahres 1995 Im Territorium Von Herakleia Am Latmos (Beşparmak)", 14. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Ankara, 1997, 141-160.

Pimouguet Pédarros 2000

I. Pimouguet Pédarros, "Archéologie De La Défense. Histoire Des Fortifications Antiques De Caria Époquesclassique Et Hellénistique Besançon", *Presses Universitaires De Franche/Comté, Coll« Institut Des Sciences Et Techniques De l'Antiquité,* 2000, 253-259.

Pococke 1745

R. A. Pococke, *Description Of The East, And Someother Countries, Tome II.* London, 1745.

Pottier vd. 1887

E. Pottier – S. Reinach – A. Veyries, *La Necropole De Myrina, Texte Et Notices,* Paris, 1887.

Reinach 1888

S. Reinach, *Voyage Archéologique En Grèce Et En Asie Mineure,* Paris, 1888.

Robert 1953

L. Robert, *Le Sanctuaire De Artemis a Amyzon, Carie*, Paris, 1953.

Robert 1983

J. Robert, *Fouilles d'Amyzon En Carie.* Paris, 1983.

Roos 1980

P. Roos, "Between Labraunda and Alinda", *Yayla* 3, 1980, 17-21.

Roos 2006

P. Roos, *Survey of Rock/Cut Chamber Tombs In Caria, Part 2, Central Caria.* Göteborg, 2006.

Ruggendorfer 2009

P. Ruggendorfer, "Survey/Projekt Alinda-Die Kampagne 2007", 26. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 3, Ankara, 2009, 37-44.

Ruggendorfer 2013

P. Ruggendorfer, "Alinda 2011 Şehir Planlaması Gelişim Araştırmasının Sonuçları", 30. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi, Cilt 1,* Çorum, 2013, 227-236.

Ruggendorfer 2012

P. Ruggendorfer, "Ergebnisse Der Städtebaulichen Untersuchungen In Alinda 2010", 29. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 2, Ankara, 2012, 67-83.

Ruggendorfer 2016

P. Ruggendorfer, *Das Mausoleum Von Belevi Archäologische Untersuchungen Zu Chronologie, Ausstattung Und Stiftung. Forschungen In Ephesos, 6/2.* Wien, 2016.

Ruggendorfer 2020

P. Ruggendorfer, "Alinda-Kuzey Karia'Da Güçlü Surlarla Çevrili Bir Yerleşim", Karialılar; Denizcilerden Kent Kuruculara, Ed O. C. Henry – A. Belgin Henry, İstanbul, 2020, 296-319.

Rumscheid 1995

F. Rumscheid, "Milas 1994", 12. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 1, Ankara, 1995, 77-98.

Rumscheid 1996

F. Rumscheid, "Milas", 13. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 1, Ankara, 1996, 77-98.

Sağır vd. 2003

M. Sağır – E. Güleç – İ. Özer – Z. Satar, "2003 Yılı Börükçü Kazısı İskeletlerinin Paleoantropolojik İncelenmesi", 20. *Arkeometri Sonuçları Toplantısı,* Ankara, 2003, 167-172.

Segvier 1598

N. Segvier, *L'Histoire Des Faictsd'Alexandre Le Grand,* Geneve, 1598.

Sevim 1995

A. Sevim, "Datça/Burgaz İskeletlerinin Paleoantropolojik Değerlendirmesi", 11. *Arkeometri Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Ankara, 1995,1-18.

Sevim 1996

A. Sevim, "Burgaz/Datça Roma Dönemi İnsanlarının Çene Ve Diş Patolojisi", *I. Ulusal Biyolojik Araştırmalar Sempozyumu,* 1996, Ankara.

Smith – Ratté 1995

R. R. R. Smith – C. Ratté, "Archaeological Research At Aphrodisias in Caria", *AJA,* Vol. 101, No. 1, 1995, 1-22.

Sng Copenhagen 1946

Sng Copenhagen, 1022. *Sng Cop. Ionia Sylloge Nummorum Graecorum, The Royal Collection Of Coins And Medals, Danish National Museum, Ionia I–III,* Copenhagen 1946.

Söğüt 2004

B. Söğüt, "Dağlık Kilikia'da Tülü Asar (Lamos?) Yüzey Araştırması-2002", 21. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 1, Ankara, 2004, 279-290.

Sönmez 2007

O. Sönmez, *Knidos Mavide Uyuyan Güzel,* İstanbul, 2007.

Stevenson 1909

J. J. Stevenson, *A Restoration of The Mausoleum at Halikarnassus,* London, 1909.

Strabon

A. Pekman, Strab. XIV, II, 16. *Antik Anadolu Coğrafyası, Geopraphika: XII, XIII, XIV.* İstanbul.

Stronach 1978

D. Stronach, *Pasargadae.* Oxford, 1978.

Şahin 2005

M. Şahin, "Myndos", 23. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi, Cilt 1,* Ankara, 2005, 171-184.

Şahinoğlu 1998

S. Şahinoğlu, "Kos ve Knidos Tıp Okulları Ve Yöntembilgisel Değerlendirilmesi", *V. Türk Tıp Tarihi Kongresi Bildirgeleri,* Ankara, 1998.

Texier 2002

C. Texier, *Küçük Asya Coğrafyası, Tarihi ve Arkeolojisi Cilt 3,* Çev. Ali Suat, Ankara, 2002.

Tırpan – Söğüt 2003

A. A. Tırpan – B. Söğüt, "2002 Yılı Lagina Kazıları", 25. *Kazı Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 2, Ankara, 2003, 87-100.

Tırpan – Söğüt 2004

A. A. Tırpan – B. Söğüt, "Lagina ve Börükçü 2003 Yılı Çalışmaları", 26. *Kazı Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 1, Ankara, 2004, 371-386.

Tırpan – Söğüt 2005

A. A. Tırpan – B. Söğüt, "Lagina ve Börükçü 2004 Yılı Çalışmaları", 27. *Kazı Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 2, Ankara, 2005, 257-270.

Tırpan – Söğüt 2006

A. A. Tırpan – B. Söğüt, "Lagina ve Börükçü 2005 Yılı Çalışmaları", 28. *Kazı Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 2, Ankara, 2006, 591-612.

Tırpan – Söğüt 2009

A. A. Tırpan – B. Söğüt, "Lagina, Börükçü, Belentepe ve Mengefe 2008 Yılı Çalışmaları", 31. *Kazı Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 3, Ankara, 2009, 505-528.

Tırpan 1996

A. A. Tırpan, "Lagina Hekate Temenosu 1995," 18. *Kazı Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 2, Ankara, 1996, 309-336.

Tırpan 1997

A. A. Tırpan, "Lagina Hekate Propylonu 1996", 19. *Kazı Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 2, Ankara, 1997, 173-194.

Tırpan 2015

A. A. Tırpan, "Buluntular Işığında Lagina ve Yakın Çevresinin Tarihi Süreci"", S*elçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi,* 11, 2015, 75-98.

Trémaux 1865-1868

P. Trémaux, *Exploration Archéologique En Asie Mineure, Comprenant Les Restes Non Connus De Plus De Quarante Cités Antiques,* Paris, 1865/1868.

Ünver – Yaman 2013

G. Ünver – A. Yaman, "New Funerary Stelae and Inscriptions From The Territory of Idyma", *Gephyra,* 10, 2013, 138-145.

Ürkmez 2020

Ö. Ürkmez, "Kyme Nekropolisleri Üzerine Genel Bir Değerlendirme", Aliağa ve Çevresi: Uluslararası Aliağa Ve Çevresi / Aiolis Bölgesi / Arkeoloji Ve Disiplinlerarası Araştırmalar Sempozyumu, Ed. M. Çekilmez İzmir, 2020, 243-277.

Walbank 1942

F. W. Walbank, "Olympichus of Alinda and Thecarian Expedition of Antigonus Doson", *JHS,* Vol.52, 1942, 8-13.

Waywell 1996

G. B. Waywell, "The Scylla Monument From Bargylia", *Antp* 25, 1996, 75-119.

Waywell 2000

G. B. Waywell, *"Halikarnassos'daki Mausoleion", Antik Dünyanın Yedi Harikası,* Çev. B. Avunç, İstanbul, 2000.

Westholm 1963

A. Westholm, *Labraunda: Swedish Excavations and Researches. The Architecture Of The Hieron,* 1. Cilt, Lund, 1963.

Xen.

W. Miller, Xen. Cyropaedia, 7.3.15/17, *Cyropedia***,** Londra.

Yazıcı 2014

R. Yazıcı, *Ephesos Antik Kenti Nekropollerindeki Roma İmparatorluk Dönemi Mezar Tipleri*, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aydın, 2014.

Yılmaz 2007

N. Yılmaz, "Necropoleis and Funerary Monuments in Pisidia During The Roman Period", *Adalya,* 10, 2007, 155-204.

Zeyrek – Zeyrek 2010

T. H. Zeyrek – A. N. Zeyrek, "Besni (Adıyaman) Yüzey Araştırması 2008", 27. *Araştırma Sonuçları Toplantı Bildirisi,* Cilt 1, Ankara, 2010, 225-238.